

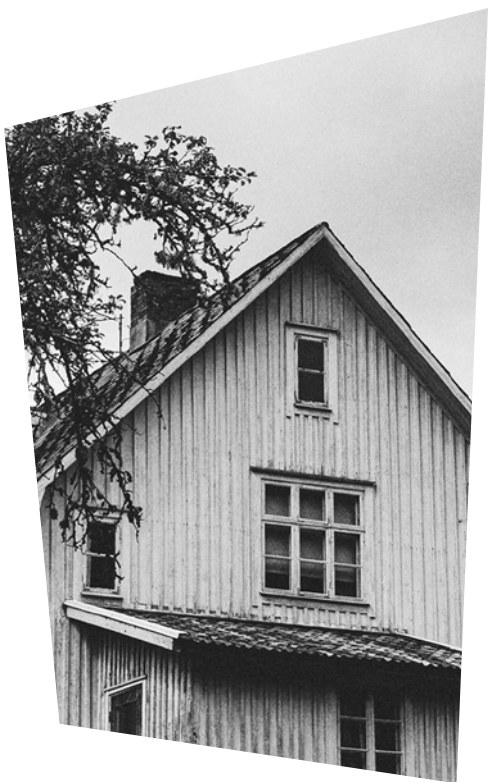

Åsa Larssonová Vina otců

5 MILIONŮ
PRODANÝCH
VÝTISKŮ
SÉRIE

PŘÍPADY REBECKY MARTINSSONOVÉ

PŘÍPADY REBECKY MARTINSSONOVÉ

Åsa Larssonová Vina otců

PŘELOŽILA JANA SATRAPA HOLÁ

BRNO 2022

Copyright © Åsa Larsson, 2021
Published by agreement with Ahlander Agency
Cover pictures from open sources
Translation © Jana Satrapa Holá, 2022
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2022
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-1215-7 (PDF)
ISBN 978-80-275-1445-8 (ePUB)
ISBN 978-80-275-1446-5 (MobiPocket)

Úterý 26. dubna

KDYŽ SE RAGNHILD PEKKARIOVÁ rozhodla zemřít, žilo se jí trochu lépe.

Měla plán. Pokud by nepřišla obleva, vyjela by si v noci na lyžích asi na dvouhodinovou túru po tvrdé sněhové krustě. Až by dorazila na místo k peřejím, přes které se vždycy vytvoří sněhový můstek, rozdělala by oheň a dala by si poslední hrnek kávy. Pak by na ohni rozpustila sních a nalila ho do batohu, aby byl mokrá a těžký, a ne plný vzduchu. Poté by na lyžích vyrazila přes můstek, pod nímž proudí divoká voda. Pokud by všechno šlo, jak si představovala, sněhový můstek by pod ní praskl. Jinak by musela přepadnout přes okraj.

Stalo by se to neuvěřitelně rychle. S těžkým batohem, který by ji nedokázal nadnášet, na zádech a s lyžemi na nohou by si to už nemohla rozmyslet.

Pak by bylo konečně po všem.

Dala si schůzku se smrtí. A také se s ní sešla, vlastně tentýž den, kdy se k tomu tajně odhodlala, ale ne tak, jak si představovala.

Když se rozhodla, nejhorší tíha z ní spadla. Její nitro se pozvedlo jako břízky v lese. Zimní sních je ohnul k zemi do příkrčených zamrzlých oblouků. Teď v předjaří je obleva osvobodila, narovnaly se a změnily odstín z šedé na fialovou, liturgickou barvu pokání.

Loni v červnu šla do důchodu. Šéf kliniky pronesl zjevně nepřipravenou řeč, spletl se v počtu odpracovaných let, i když si to mohl snadno ověřit. Ten hajzlík. Patřil k lékařům, kteří se cítili ohrožení její výškou. Jeho pravá ruka, Elisabeth z vedení kliniky, zakoupila dárek, otvírák na láhve ve tvaru stříbrného delfína. Po všech těch letech zrovna tohle. Elisabeth pracovala už přes dvacet let v administrativě a neměla ani páru o tom, co dělají sestry na place. Stála na straně vedení a sestřám vnucovala otravné rozpisy směn a další úkoly. A k tomu všemu ještě ten stříbrný delfín. Ragnhild ze sebe vysoukala falešná slova díků, která v ní vyvolala pocit, že se musí jít domů umýt lyzolem.

Z celé té odpolední rozlučky s lacinými papírovými ubrousky a kupovaným dortem se jí chtělo zvracet. Do odpočinkové místnosti proudili další doktoři. Ragnhild si vyměnila pohledy s ostatními sestrami. Zvláštní, jak doktoři ve službě nikdy neberou telefon, když se nějakému pacientovi přitíží, ale okamžitě se teleportují tam, kde se podává nějaká dobrota. Mladý lékař, který právě nastoupil na kolečko na klinice, se s plnou pusou zeptal: „Co to slavíme?“

Když jí poslední směna skončila, objala se s kolegy a kolegyněmi. Chvilí postála před svou skříňkou, kterou používala skoro třicet let, naposledy ji zavřela a opustila nemocnici s pocitem neskutečna a tím příšerným delším v tašce.

Léto uplynulo jako obvykle, jako by jen měla delší dovolenou. Přišel podzim a našla si nový pravidelný program. Spolu s bývalou kolegyní v důchodu se přihlásila na kurz tkaní pro pokročilé. Každý den cvičila, buď chodila do posilovny, nebo na procházky po lese. To se ví, že četla, skoro jednu knihu denně.

Uběhla první polovina zimy. Věděla, že je v práci podstav, ale nikdo jí nezavolal. Elisabeth ji nenáviděla a samozřejmě nechtěla, aby se vrátila.

Vánoce strávila sama doma. Cítila se překvapivě osaměle. Do té doby vždycky o velkých svátcích sloužila.

Jednou v pondělí počátkem března, když šla z obchodu s nákupními taškami plnými jídla, se jí vybavila vzpomínka z dětství.

Bylo jí nanejvýš šest. Vyrasila se strýčkem z otcovy strany na led, aby do díry, kterou v něm vysekal, vyhodili starý lodní motor. Přes den v ní teta máchala cíchy, a tak ho napadlo, že se takhle zbaví nějakého haraburdí. Tenkrát nebylo nijak neobvyklé, že lidé na led odváželi staré rozbité ledničky a jiné krámy. Když led roztál, klesly ke dnu. Ale teď v ledu zela díra, do níž šlo leccos vyhodit, než zase zamrzne. Ragnhild stála na kraji, strýček ji nevaroval, ať se drží zpátky. Viděla, jak ten těžký motor žbluňkl do vody a pak se pomalu, jako by se v ní vznášel, nořil hlouběji, až měkce dopadl na dno.

Pamatovala si ten opojný pocit, když se zadívala do hlubiny. Nebezpečí, že stojí tak blízko, pomalý hypnotický tanec motoru klesajícího ke dnu v paprscích slunce. Cítila, jako by ji to táhlo dolů, jako by tam také měla spadnout a chvíli se vznášet. Zvedl se mrak bahna, jak motor neslyšně narazil na dno.

Tak to bylo. Zrovna vlekla tašky s týdenním nákupem, když její motor dopadl na dno. Devět měsíců po odchodu do důchodu si řekla: „Tak a dost.“

Ta úleva se nedala popsat. Rozhodla se, že prožije tohle poslední předjaří. Potom to skončí, než předjaří přejde do období „vzdechů“, jak mu říkali, kdy sníh leží jako tlustá příkrývka, která už člověka neudrží ani pod ním nepraskne, ale čas od času se s malátným povzdechem sesune.

V březnu a dubnu běhala na lyžích po lese. Každý den, ať svítilo sluníčko, nebo byla vánice. Za slunečného dne si rozdělala oheň, usadila se na podložku z kůže ze sobí hlavy a dala si ke svačině kafe a obložený chleba. Knihy už nečetla. Nahlížela do svého nitra a udivilo ji, jaký je tam klid. Jak z ní díky té zvláštní síle rozhodnutí kalná úzkost téměř úplně zmizela.

Koncem dubna začala před smrtí uklízet. Ale ne příliš pečlivě. Ten úklid nesměl naznačovat, že šlo o sebevraždu. Nechtěla ani pomyslet na to, že by lidé potřásali hlavou a říkali: „Musela se cítit tak sama.“

Ne, musí to vypadat jako nehoda. V lednici budou čerstvé potraviny. Dala si zimní bundu do čistírny. Kdo si dá oblečení do čistírny, když se chce zabít? Růžový lístek z čistírny položila na viditelné místo na kuchyňské lince vedle varné konvice.

Za oknem kapala voda z rampouchů na okapu, monotónní pleskání, které s blížícím se jarem zrychlovalo. Sníh klouzal dolů ze střech a tál na asfaltové silnici. Než přišel ten den, mnoho z něj už nezbylo. Ale na noční sněhové krustě se ještě lyžovat dalo, což byl předpoklad.

Při úklidu Ragnhild dlouho dumala nad dceřinými fotografiemi. Nemohla je nechat na obvyklých místech, vložené do svých oblíbených románů v knihovně. Hrozilo, že knihy skončí

v bazaru po pěti korunách za kus. Nemohla dopustit, aby některá Paulina fotka náhodou z knihy vypadla. To by pak bylo řečí. Proč si strkala dceřiny fotky do knížek? Podivínka. Litovali by ji. Ne, pěkně děkuju, to se nesmělo stát.

Takže co s nimi? Má je nechat zarámovat a vystavit si je? Spálit je? Chvíli si je prohlížela. Na téhle byly Paule dva roky, usmívala se od ucha k uchu, celý obličej upatlaný od zmrzliny, s princeznovskou korunkou na hlavě. Jako pětiletá na své první horské túře k jezeru Trollsjön jednoho dne, kdy bylo teplo a na horách všechno kvetlo, měla na sobě jen kalhotky a látkový klobouček a válela se ve zbytcích sněhu. Když se Paula unavila, Ragnhild ji nosila na ramenou.

Bývala jsem silná jako medvědice, pomyslela si. Lezla jsem po horách s batohem a děckem na zádech. Jako nic.

Vytáhla snímek z léta na pláži u moře v Pite, kde Paula objímá babičku, a pak obvyklé školní fotky na unylém modrém pozadí, na kterých úsměv vlastně nebyl úsměv, jen roztažená dětská ústa spolu s matným zábleskem strachu v očích.

Ragnhild se fotkami opatrně probírala, seděla přitom na prosto klidně a dýchala lehce a povrchně. Stále v ní dlelo zvíře, které by se mohlo probudit. Musela se mít na pozoru. Obávala se rozzuřené samice, která vyleze z nory s naježenou srstí a koulí očima. Vzteká, zraněná, nepřičetná. Plná touhy všechno vysvětlit, dát věci do pořádku, hledat odpuštění, ukázat prstem na spoluviníky. Někomu zatelefonovat.

Nakonec Pauliny fotky uložila do krabice na psacím stole.

Okna by potřebovala umýt. Ale o takový úklid tu nešlo. Musí jen odstranit osobní věci. Navíc by příliš pečlivě uklizený byt svědčil o tom, že je chudinka, která nemá žádný pořádný život. Kdepak, ať se sakra o okna už postará někdo jiný.

Když nastal poslední den, udělala všechno přesně tak, jak se rozhodla. Večer si do batohu zabalila těžké věci, které ale budou na takovém výletu působit přirozeně: přenosný vaříč, starou zimní deku, láhev vína, zimní spacák, sobí kůži a péřovku.

Pro jistotu ještě jednou zalila květiny. Ty za nic nemohly. Vytáhla z knihovny bibli.

„Pokud mi chceš ještě něco sdělit,“ obrátila se k Bohu.

Otevřela bibli na náhodném místě. Byla to pasáž z knihy Soudců, v níž žena Jáel zabije velitele královského vojska Síseru. Když Sísera usne, Jáel popadne stanový kolík, přiblíží se k němu s kladivem v ruce a vrazí mu kolík do spánku tak prudce, že pronikne až do země.

„Jsi vážně legrační,“ oslovila Ragnhild našeho Pána. „Jako nějaký zakyslý stařík na půdě. Na všechno máš názor, ale neuděláš nic.“

Zase bibli s těmi nesmyslnými verši zavřela.

Když kolem jedné v noci spustili v dole odstřel, celý dům se slabě zachvěl. Poté si lehla do postele a na chvíli si zdřímla.

V půl třetí v noci naposledy zavřela dveře od bytu. Nic zvláštního necítila. Hlavou jí proběhla obvyklá průpovídka před odchodem z domu: „nic neteče ani nehoří“ a pak zamkla.

Lyže a batoh nacpala do auta. To právě období půlnočního slunce začne až za tři týdny, ale už teď bylo v noci slabé světlo. Kiruna odpočívala tiše, až na zvuky z dolu, které bylo teď v noci slyšet zřetelněji, protože je nepřehlušoval provoz na ulicích. Skřípot brzdících vozíků s rudou, bouchnutí, když vláček odbrzdil a obtěžkaný rudou se zase rozjel. Zvuková clona důlních ventilátorů.

Přesto byl důl, který to mizerné město zespondu okusoval, překvapivě tichý.

Cestou z Kiruny nezahlédla živou duši. Jako by bylo město opuštěné a vylidněné. Jako by z něj už všechny evakuovali.

Brzy vyjela na výpadovku E10 za městem. Chvilí uvažovala, jak dlouho asi potrvá, než zavolají zámečníka a vejdou k ní do bytu. Neměla už kolegy v práci, co by se po ní ptali, ale každý týden mívala nějaké aktivity, jako je jóga, posilování a závěrečná lekce kurzu tkaní. Nemělo by trvat déle než tři týdny, než ji někdo začne skutečně postrádat.

Zabočila na východ k Vittangi. Silnice vedla podél její domovské řeky Torne. Myslela na to, co přijde, tání, rašení lístků, ptačí zpěv a půlnoční slunce. Cítila to, ale nic v ní už netoužilo být při tom a zažít to ještě jednou.

Rádio si nezapnula a cestou nepotkala žádné jiné auto, až na pár nákladáků s rudou. Asfalt byl suchý a po zimních mrazech samá díra.

Zaparkovala v kapse, kde sníh odklidili. Lyže sevřela v podpaždí a vydala se po silnici hledat místo, kde byl sníh nahrnutý pluhem ke krajnici nižší, aby mohla ten zledovatělý hrbolatý val přelézt. To by jí tak ještě chybělo, aby si zlámala ruce a nohy a zůstala tu ležet.

Jakmile ho překonala, ocitla se v lese. Rozhlédla se kolem, ale auto i silnice byly schované za vysokým sněžným valem, jako by neexistovaly.

Pěnkavy už spustily. Letos jich bylo hodně. Znělo to, jako by vstoupila do tropického pralesa. To v ní ještě posílilo neodbytný pocit, že když vešla do lesa, opustila jeden svět a vstoupila do jiného. Jako vždy si pomyslela, že les je jako matka. Bohyně, možná sámská Máttaráhkka, která ji vítá. Jako když přiběhnete ze školy, kde od ostatních dětí dostáváte o přestávce ostré štulce, domů k mamince, která za vámi tiše zavře dveře do svobodného území, kde na vás nikdo nemůže.

Jenom ona a les. Borovice se leskly jako měď. Staré vysoké smrky s šedivými spodničkami. Nebe měnilo barvu z růžové v bleděmodrou, s nízkým bledým ranním sluncem na jihovýchodě a bílým měsícem v úplňku na severozápadě. Zářily proti sobě a splétaly své světlo jako sámské cínové drátky.

Připnula si skialpové lyže a dál lehce klouzala po noční zmrzlé krustě. Byla lesklá a tvrdá a udržet se na ní, když se vám lyže pod nohama rozjíždějí od stran, vyžadovalo jistou obratnost. Pod stromy, kam kapal tající sníh, byla krusta obzvlášť tvrdá, jako tlusté hrbolaté sklo. Kdyby teď po ránu slunce

moc páliło, krusta by roztála a ona by se teď musela prodírat kupředu jen po takových zmrzlých úsecích.

Ale krusta byla ještě pěkná a jelo se po ní neuvěřitelně snadno. Ocelové hrany lyží na ní nezanechávaly téměř žádné stopy. Zaslechla pár havranů. Na dálku by si je člověk mohl snadno splést s psím štěkotem, ale za chvíli se objevili, přelétli jí nad hlavou jako na výzvědách a přitom na sebe krákali.

Čas přestal existovat a překvapilo ji, když zaslechla zvuk proudící vody. Že by už byla na místě? Podívala se na hodinky. Půl šesté. Poslední kus cesty projela mezi vrbičkami, už kvetly a byly obsypané vlněnými chomáčky.

Dala se podél potoka po proudu, až narazila na sněžný můstek. Pořád tam byl. Jako nádherný most ze sněhu a ledu nad peřejemi.

Ale nejdřív si chtěla vypít kafe. Asi dvacet metrů od můstku byl kopeček. Rostla na něm krásná horská borovice, zakrslá a zkroucená. Kolem kmene byl dostatečně velký kus holé země, kde sníh roztál, aby se tam mohla usadit a rozdělat oheň.

Sesbírala suché klestí na podpal, šedé smrkové větvičky, březovou kůru, trsy provazovky a jalovcové trní. Prorazila díru do sněhové krusty a naplnila kávovou konvici a ešus sněhem. Neodvážila se zajít si nabrat vodu z potoka, protože břeh byl příliš zledovatělý. Nechtěla se zmáčet. Musela se pousmát a zavrtět hlavou nad takovou opatrností. Ale mělo se to stát přesně tak, jak si naplánovala.

Dříví zapálila pomocí ocílky. Byla pyšná na to, že dokáže rozdělat oheň kdekoli a za každého počasí, a přitom nemusí nikdy vytáhnout krabičku sirek. Stejnou krabičku už s sebou nosí pět let. Chlubit se v duchu něčím takovým bylo vlastně směšné.

Zrovna když se káva začala vařit, zazvonil jí telefon. Překvapením se málem porouchala k zemi. Sundala konvici z ohně a vytáhla telefon z náprsní kapsy. Byly tři minuty po šesté. Číslo

značilo pevnou linku. Kdo by jí teď volal z pevné linky? A začínalo na 0981. V té oblasti ležela její rodná vesnice.

Nevěřicně na telefon zírala. Už několik let s nikým odtamtud nemluvila. Ale mobil zvonil dál. Tak nakonec hovor přijala.

Na druhém konci se ozval muž. Podle hlasu byl mladý.

„Ragnhild Pekkariová?“ zeptal se. „*No sitten*. Nevím, jak začít. Ale obávám se, že pro vás mám smutnou zprávu.“

MUŽ NA DRUHÉM KONCI se představil a pověděl jí, že vlastní koloniál v Junosuandu.

„Volám kvůli vašemu bratrovi Henrymu Pekkariimu,“ vysvětlil. „Nestavil se u nás v obchodě už tři týdny.“

Ragnhild pochopila, že by na to měla něco říct. Ale její mysl byla nějak ochromená a potácela se jako pacient po dávce analgetik. Ze rtů jí nevyšlo jediné slovo. Majitel obchodu pokračoval:

„Možná o nic nejde. Ale Henry k nám obvykle chodí každý čtvrtek, když dorazí zboží z velkoobchodu s alkoholem. Haló, *oletko sielä?* Jste tam?“

„Jo, poslouchám vás,“ ozvala se Ragnhild.

„Dobře, myslel jsem, že vypadlo spojení. Jasně že občas nepříjde. Jako třeba teď, když led začíná povolovat. To pak uvázne na ostrově. Může to trvat týdny. Ale vždycky aspoň zavolá. Žije tam přece úplně sám, takže se ozve, když se nemůže dostat na druhý břeh. Nestýká se s nikým jiným než s námi v obchodě. Vlastně jsem se mu pokoušel dovolat, jak včera, tak i dneska ráno. Ale telefon nebere.“

„Nepovídejte,“ pronesla Ragnhild Pekkariová tónem, o němž věděla, že lidi přiměje cítit se jako svědkové Jehovovi, co přešlapují na chodbě přede dveřmi od bytu se čtyřbarevným letáčkem v ruce a přesvědčují vás, že boží království je na dosah.

Takový hlas někdy používala na rozhádané příbuzné pacientů a dost často, když mluvila se šéfem kliniky a tou jeho sebrankou.

Podívala se na ešus. Kafe už vystydlo. Mohla by ho zase přivést k varu, ale pak by chutnalo jako chcanky.

To je mi podobné, napadlo ji. Moje poslední kafe v životě bude ledová břechka.

„V každém případě,“ pokračoval majitel koloniálu, „jsem si myslel, že se vám možná ozval.“

„Nejsem s Henrym ve styku už jednatřicet let,“ opáčila Ragnhild Pekkariová. „Což jistě víte. Tak jako všichni v Junosuandu.“

„Ale jste přece jen jeho sestra, tak jsem si myslel, že bych vám stejně měl zavolat,“ vysvětloval majitel obchodu omluvným hlasem.

Všimla si, že si něco „myslel“ v každé druhé větě. I když pokud šlo o myšlení, neviděl si dál než na špičku nosu.

„Promiňte, pokud jsem vás obtěžoval,“ uzavřel hovor nakonec. „Vlastně jsem napřed volal na policii v Kiruně. Ale řekli mi, že na ostrově se nedá přistát s vrtulníkem, když je sníh rozměklý jako bramborová kaše.“

Užuž se chystala zavěsit. Představovala si, jak bude muž kamarádům vyprávět, že „ta Ragnhild Pekkariová to fakt nemá v hlavě v pořádku, bylo jí to úplně fuk“.

Vtom uslyšela sebe samu, jak se ptá:

„Ještě maličkost... bral si Henry i žrádlo pro psa, když k vám chodil nakupovat?“

„Nemám tušení,“ odpověděl majitel obchodu. „Za kasou dělám jen občas. Počkejte, zeptám se ženy. Vydržte!“

Hned zněl veseleji, když už si nepřipadal odmítnutý. Ragnhild zalitovala, že se vůbec ptala. Chvíli uvažovala, že hovor ukončí, že telefon prostě vypne a bude předstírat, že se spojení přerušilo.

Ale to už se ten chlap ozval znovu.

„Jo,“ potvrdil. „Henry většinou kupoval žrádlo pro psa.“

Ragnhild obrátila tvář k bleděmodrému nebi. Snažila se zahnat vzpomínku na fenku jménem Villa, což ve finštině, jazyce Ragnhildina dětství, znamená vlna.

Na Villu s drobnýma laskavýma očima a bílou hvězdičkou na prsou. Na Villu, co plašila ptáky, stopovala losy, vyháněla krávy na pastvu a za letních nocí lovila venku hraboše. Na Villu, která jí v zimě spávala u nohou.

Na Villu, co zůstala na ostrově u Henryho. Tenkrát, panebože, musela to v duchu spočítat, bylo to před čtyřiapadesáti lety. Henry převzal v osmnácti letech hospodářství na ostrově, jí bylo dvanáct a přestěhovala se s matkou, otcem a s Virpi, kterou měli v pěstounské péči, do města. Ragnhild plakala a pro-

silu, aby mohli vzít Villu s sebou, ale to, co chtěla ona, nikoho nezajímalo. „Villa nemůže žít v bytě ve městě,“ prohlásil otec. Nechápal, že to platí pro ně pro všechny. Nikdo z nich se pro život ve městě nehodil. Jak se ukázalo.

Ragnhild se tomu neubránila. Pláč jí jako knedlík uvázl v krku. Pláč nad psem. Nad Villou, která už byla dávno mrtvá.

Na druhém konci majitel obchodu mluvil dál. Ragnhild si odkašlala a poděkovala mu. Neobvyklé slovo v jejích ústech. Pak hovor ukončila.

Kávu vylila do praskajícího ohně. Hromádka lógru se na ohništi usadila jako mraveniště. Z holé země pod borovicí vyrvala kus mechu a vytřela jím ešus. Pak si sbalila batoh a nasadila si lyže.

Sněžný můstek ještě vydrží. Po sněhové krustě půjde v noci lyžovat ještě tak týden. Vráť se. Ale teď šlo o toho psa na ostrově, nemohla ho nechat svému osudu.

Henry, ty ožralo mizerná, cos s tím psem provedl?

Když vyrazila na lyžích zpátky k autu, potkala cestou tetřeví slepici. Bylo období páření, takže se jako obvykle tou dobou slepice lidí vůbec nebála. Přeběhla jí po lyžích, šla v jejích stopách a čas od času zvedla těžká křídla a zamávala jimi, aby nezůstala pozadu. Možná že Ragnhildiny hůlky v té chuděrce probudily chuť se pářit. Všechno, co se hýbalo a poletovalo, se podobalo tokajcímu kohoutovi. Běžně se stávalo, že se tetřeví slepice v období páření objevovaly na školním dvoře. Táhlo je to k dětem, které si hrály a dováděly. Ragnhildina matka říkala, že to slepice žene k dětem, jako by měly nějaké mateřské pudy dokonce i k lidským mláďatům. Ragnhild to odmítla jako naprostou hloupost. Tetřeví slepice ji provázela skoro dva kilometry jako šílená oběť svých citů.

„Přestaň,“ napomenula ji Ragnhild. „Nestojí to za to.“

Ragnhild jela na lyžích dál. Myslela si, že smrt nechala na chvíli za sebou. Ale smrt čeká vždycky před námi. V té chvíli byla tak blízko.

RAGNHILD PEKKARIOVÁ DORAZILA do vesnice Kurkkio krátce po deváté ráno. Zaparkovala u Fredrikssonova starého skladiště a pak se s lyžemi a hůlkami v podpaždí vydala dolů k řece.

Cesta byla proházená až k sauně na břehu. Přimhouřila oči a zadívala se k ostrovu. Teď už bylo mnohem tepleji, pár stupňů nad nulou. Dobře věděla, že led je zrádný, určitě na metr tlustý, ale měkký. Kdyby po něm šla, probořila by se do rozbředlé sněhové břečky.

Ale přes řeku vedly tam a zpátky stopy skútru až k ostrovu, leskly se v sálajícím slunci jako skleněné ulice. Možná by ji unesly. Jinak by musela počkat až do zítřejšího rána a pak jet na lyžích po sněhové krustě. Ale Ragnhild čekat nechtěla, nemohla. Myslela na toho psa. Na Henryho samozřejmě taky, ale ten byl mrtvý. Tím si byla jistá. Už bylo sakra načase.

Tam, asi dvě stě metrů od ní, ležel domov, kde prožila dětství. Na dálku se zdálo, že se moc nezměnil, i když i tak viděla, že se půlka střechy chléva propadla.

Batoch musela nechat v autě, chtěla být co nejlehčí. Neodvážila se připnout boty do vázání napevno, kdyby se náhodou probořila, nechtěla být připoutaná k lyžím. Zkusmo udělala na lyžích pár kroků a pak klouzala dál ve stopách po skútru, které vedly až na ostrov.

Led ve stopě byl mokrý a hladký, lyže na něm podkluzovaly do všech stran. Nohy se chtěly z lyží uvolnit. Byl to vážně hodně špatný nápad, ale když už se dala na vojnu, musela bojovat. Posouvala se dál pomocí hůlek vždy s jednou lyží před tou druhou, aby váhu co nejméně rozložila.

Pošilhávala po chatách na břehu. Kdyby někdo seděl doma, mohl by ji odtud sledovat dalekohledem a říkal by si, co je to za magora.

Pod čepicí se pěkně potila, slaný pot jí stékal po čele do očí, až ji pálily. Ale neodvážila se zastavit, aby si čepici sundala, nemohla nehybně stát a zatěžovat jen jedno místo. Musela být neustále v pohybu.

Teď, přesně uprostřed mezi ostrovem a pevninou, se ledová krusta ve stopě po skútru ztenčila. Sem už stín okraje lesa a břehu nedopadal a slunce tu pátilo celý den. Slyšela, jak jí led, průzračný jako sklo, pod lyžemi praská, a ten nenápadný ostrý zvuk vrážel do její rozhodnosti klín. Někde v těch místech tekl silný proud, takže byl led pod stopami skútru ještě tenčí.

Ale na to, aby se vrátila, bylo už příliš pozdě. To by si musela lyže sundat a zcela jistě by se probořila. Potlačila myšlenky na černou studenou vodu a sněhovou břečku, které by se nad ní zavřely. Zbývalo jen jít dál.

Čtyřicet metrů od ostrova se jí jedna lyže probořila. Jen to žbluňklo a noha jí zmizela pod ledem, upadla na bok. Z hrdla se jí spontánně vydral pronikavý osamělý výkřik. Vyhrabala se na nohy jako nějaký brouk, vytáhla nohu ze sněhové kaše, celou dobu měla pocit, že se rychle a bezmocně potopí. Na prsou cítila smrtelnou úzkost jako prchající zajíc.

Zvedla se na všechny čtyři, ale neodvážila se postavit, místo toho se jen plazila kupředu jako raněné zvíře s jedním kolenem na lyži, která jí zbyla, hůlky nechala někde za sebou.

Nadávala, když se sunula vpřed.

„Do prdele sakra, do prdele, do prdele.“

Když se dostala na břeh, padla na ni tak obrovská únava, že by klidně dokázala na sněhu usnout. Už podruhé se toho rána musela podivit na tím, jak se bojí smrti.

Takhle si to přece představovala. Studená černá voda. Ale když došlo na věc, zuby nehty se držela země jako brouček, kterému ustříhli nožičky.

Možná budeš přece jen patřit k těm, co dávají přednost práškům a alkoholu, pomyslela si jako svůj vlastní posměšný žalobce v černém taláru. Zbabělá volba.

Ne, odporovala mu. Jenom ne tady. Ne teď. Ne cestou k Henrymu.

Ragnhild se brodila sněhem nahoru ke statku. Slunce pátilo jako svářecí hořák, třpytilo se v tisících odrazech od křídově

bílého sněhu. Rozmočený sníh jí pronikal svrchním oblečením a v botách měla břečku.

S těžkým srdcem se rozhlédla kolem. Naposledy tu byla před jednatřiceti lety. Navštívila tenkrát bratra, aby mu sdělila, že matka zemřela. Nejdřív se mu pokusila zavolat, ale nebral to. Nakonec za ním zajela. Soused ji odvezl na člunu.

Mizérie, v níž se Henry utápěl, ji nechávala ledově chladnou. Řekla mu, že ho na pohřbu rádi uvidí, ale pouze pod podmínkou, že bude střízlivý. Rozvzlykal se a s obvyklou sebelítostí opilců to slíbil. Slib samozřejmě nedodržel. Někdo ze vsi ho vysadil před kostelem v Junosuandu. V obleku, který pamatoval lepší časy, vypadal jako hromada odpadků. Pod sakem neměl košili. Přemluvili pana faráře, aby smuteční obřad pozdržel, a mezitím někdo dojel domů pro košili, která by Henrymu padla. Spustili rakev do země a v té chvíli a na tom místě, když stála u matčina hrobu, s ním Ragnhild se slovy „nikdy víc“ a „už nejsi můj bratr“ přerušila veškeré styky.

Stejně se ho nezbavila, každý den si na něj při nějaké příležitosti zlostně vzpomněla. Zaujímal v jejím srdci prostorný třípokojový byt.

Virpi na pohřeb nedorazila. Olle ano, vypadal jako ze škatulky, v nažehleném obleku a s manželkou štíhlou jako proutek, která pracovala jako tajemnice obecního úřadu. Olle nebyl vůči Henrymu tak nesmiřitelný. Ale také netrávil mládí tím, že by každý druhý víkend jezdil Henrymu uklízet a prát zasviněné šatstvo. Když už bylo Ragnhild přes dvacet, nakonec s matkou jezdit odmítla. Ale *äiti* tam jezdila dál. Dokud jí v tom nemoc nezabránila.

Ty moje zahořklé srdce, povzdychla si Ragnhild. Co si teď s tebou počnu, když už jsou *äiti* a *isä* mrtví? Virpi taky. Olle se těší výbornému zdraví, čert ho vem. Nemám v úmyslu mu zavolat, že je Henry po smrti.

Ale možná mrtvý není. Možná ho najde pomočeného a namol uvnitř.

Už došla až ke stavení. Zvenku bylo pořád natřené falunskou červení, ale na sluneční straně už moc barvy nezbylo.

Áiti ten nátěr v posledním roce života zaplatila. Střecha na severní straně se propadla dovnitř jako koberec. Z okapu trčely nějaké větévky a Ragnhild chvíli trvalo, než jí došlo, že to jsou břízky, které zakořenily v hlíně usazené v okapu, protože ho nikdo nikdy nečistil.

Na loukách pořád stály seníky, ale dveře už měly vyvrácené a dovnitř navál sníh. Vypadaly jako temné vrávorající bytosti s černými otvory po dveřích otevřených dokořán jako v němém výkřiku. Kdysi, v jiném životě, bývaly pečlivě udržované a plné voňavého suchého sena. Tenkrát si v nich s Virpi hrávaly. Stavěly si v seně domečky, kde si četly dívčí románky ve slabém světle, které dovnitř pronikalo mezi prkny. Skákaly do sena, i když to vlastně měly zakázané.

Teď se celý statek nahrbil. Předčasně zestárl. Utonul v ošklivosti.

Ať je Henry mrtvý, přála si Ragnhild. Jinak bych ho musela nakonec zabít sama.

Dvůr byl celkem obstojně prometený. Tu a tam svítily na sněhu žluté skvrny od moči.

Že by ten pes? říkala si. Nebo Henry?

Na verandě ze sebe oklepala sníh. Dveře nebyly zamčené. Když je otevřela, do nosu ji udeřil smrad jako rána pěstí. Chcanky. Chlast. Špína.

Dlouhé roky práce zdravotní sestry jí teď pomohly. Zacpala si nos, dýchala jen pusou a vešla dovnitř.

„Henry,“ zavolala.

Žádná odpověď. Předsíňka vedla do kuchyně. Podlaha byla tak zasviněná, že se už nedalo rozeznat, jakou mívala barvu. Na oknech visely zplihlé záclony změkklé špínou. Parapety pokrývala vrstva mrtvých much, okna byla tečkovaná mušinci. Na ploše kolem dřezu ležely obaly od různých hotovek spolu se shnilými zbytky. Prázdné láhve a plechovky od piva se válely všude.

Pod pracovní deskou linky, na volném místě, kam se měla jednou zapojit myčka, ležela mrtvá krysa. Z poloviny ohlodaná.

Svým krysím příbuzenstvem? Nebo možná tím psem? Na zemi ležely dvě prázdné misky.

Koirariepu, povzdychla si Ragnhild. Chudák pes. Když musel žít v tomhle.

Zřejmě byl zvyklý, že dlouho nedostane nažrat, a nejspíš se naučil přežívat na všem možném.

Zahvízdala směrem do patra, ale žádný pes se neobjevil.

Pak vešla do obýváku. Tam Henryho našla.

Ležel na pohovce na zádech, nehybně. S obličejem obráceným k opěradlu. Takové drobné tělo, podobalo se zbytkům lodního kýlu a žeber rozbité loďky, kterou člověk objeví v bahně u řeky. Přistoupila blíž. Viděla, že nedýchá. Když spatřila jeho tvář, bylo jasné, že je mrtvý. Sotva ho poznala, jak byl rozčuchaný, s propadlými tvářemi. Kůži měl mrtvolně bledou. Dotkla se ho, byl studený.

Cítila se také studená, jakoby neživá. Promočené šaty z ní vysály všechno teplo. Sedla si vedle něj na stůl v obýváku.

Sáhla do kapsy po telefonu. Musí zavolat záchranku. Ne, rovnou pohřební službu, záchranka by byla ztráta času, když je mrtvý. A pak musí zavolat Ollemu, teď už zbyli jen oni dva, sourozenci žijící v jednom městě, co si nikdy nezavolají. Probudil se v ní starý hněv. Jako vlny v noční temnotě. Henry a Olle. Shrábli dědictví, když *isä* umřel, a ji nechali, ať se postará o *äiti* a zařídí pohřeb.

Zavolám všem, řekla si. Jenom ne hned. Musím být chvíli úplně sama. Statek, vzpomínky na otce a matku, na Henryho, Virpi a Olleho. Na život, který jsem tu vedla a o který jsem přišla. Nikdo neví, kam jsem jela. Co na tom sejde, když jim zavolám až za hodinu? A pak je tu ten pes, musím ho jít hledat.

Zvedla se. Najednou jí přišlo hrozně důležité toho chudáka psa najít. Pokud pořád ještě žil.

Chvíli dumala nad kuchyní. Myslela na to, že sem přijedou cizí lidé, aby odnesli tělo. A uvidí celou tu zkázu jejího rodného domu.

Ale to je Henryho vina, říkala si. Moje ne. Moje ostuda to není. To odmítám.

Přesto otevřela okna, aby trochu vyvětrala. Pak psa hledala všude po domě.

Dokonce otevřela i šatníky. Místnosti v prvním patře byly prázdné. Na zemi ležely jen tři matrace, což jí přišlo divné. Že by tu měli ve zvyku přespávat jeho ožralí kumpáni? Po psu nebylo ani památky.

Vyšla ven na čerstvý vzduch. Stála na verandě a zhluboka dýchala.

Zkusí najít na ty zbytky krysy nějakou lopatu. Aspoň tohle vyhodí. Ale uklízet? Ani za nic.

Ragnhild volala a hvízдалa. Ve sněhu uviděla nějaké prohlubně, mohly to být psí stopy. Nebo možná liška? V tomhle teplém počasí se stopy rychle měnily a šlo je těžko rozeznat.

Brodila se hlubokým sněhem k řadě chlévů. Otevřela starou kadibudku, dřevník, sklípek na zásoby a přístavek. Kde mívá hrablo?

Konstatovala, že na statku nic cenného nezůstalo. Henryho takzvaní kamarádi si už dávno odnesli všechno, co se dalo nějak využít, ať už s jeho svolením, či bez něj. Před domem stál skútr, Henry si navíc ponechal čtyřkolku a ložku, protože bez nich by si nemohl opatřovat pití. Ale traktor, motorová pila a kombajn byly už dávno fuč. Propil je.

Vedle kadibudky se pod rampouchem visícím ze střechy rozpadala rozbitá televize.

Cítila smutek nad tou zkázkou, nad vším tím harampádím, a z ostrého slunce, ve kterém se ani nedalo udržet oči otevřené, na ni padla neskutečná únava.

Musím se na chvíli natáhnout, řekla si.

Ale kde si tady mohla lehnout? Vzpomněla si na ty matrace v patře. Ale za nic na světě by si nelehla tam, kde spávali jeho špinaví kumpáni. To by se radši uložila do chléva na starý hnůj.

No jasně, ve chlévě musí být určitě někde lopata, řekla si. Pak všem zavolá, ale nejdřív musí pryč ta krysa.

Dveře do chléva nešly otevřít. Ležela před nimi příliš velká hromada zmrzlého sněhu. Spadl ze střechy a byl tvrdý jako beton. Opřela se o zeď a vytrvale do něj kopala ze všech sil, aby ho odstranila. Uprostřed pohybu se zarazila. Zevnitř se ozval nějaký zvuk. Něco se tam pohybovalo, šustilo.

Kopala do té hromady ledu, až ji z toho rozbolely prsty na noze. Vyměnila nohu.

Starší bratr Olle rodiče přemluvil, aby malé hospodářství na ostrově převzal Henry.

Ten se dostal do špatné společnosti. Flámoval v Tärendö, Pajale a Kiruně. Domů se vracel, jen když potřeboval peníze, ale nebyl ochotný pomáhat s prací na statku. „Tady jsem za pacholka,“ kňoural, když měl hnout prstem. Ničeho si nevážil. Školy, církve ani faráře, cizího majetku, práce ani příbuzenstva. Dokonce ani otce, kterého neuctivě oslovoval *faari*.

„Když to tu Henry převezme, bude cítit větší odpovědnost,“ vysvětloval starší bratr Olle rodičům.

Äiti a *isä* měli kvůli Henrymu výčitky svědomí. Jako dítě dostal zánět uší. Bylo to v době senoseče, a tak ho odvezli k okresními doktorovi příliš pozdě. Měl pak poškozený sluch a často si stěžoval, že mu vytrvale hučí v hlavě. Učitel ve škole s ním neměl trpělivost a pořád ho pohlavkoval za to, že neposlouchá.

To Ollemu se vedlo lépe. V té době už pracoval jako předák v dole v Kiruně, přestože mu bylo teprve dvacet. Slíbil otci, že mu opatří práci.

„Takoví šikovní chlapi jako ty jsou v opravně potřeba,“ ujišťoval ho.

A *isä* na to kývl. S Henrym si už nevěděl rady. Hádky a výhrůžky nepomáhaly. A vyhodit ho taky nemohli, protože neměl kam jít. Promarnil jednu pracovní příležitost za druhou. A otce už začínala bolet kyčel. Tak bylo rozhodnuto.

Mysleli si, že to bude lepší, vzpomínala Ragnhild. Pevný plat, placené volno a pěkný byt.

Virpi bylo sedm. Mlela něco o hřišti za činžákem, sice ho nikdy neviděla, ale mluvila o něm jako o pohádkové zemi. Jenom

Ragnhild brečela a stěhovat se odmítala. Nakonec s ní *äiti* ztratila trpělivost.

„*Heitä nyt*, přestaň. Nesmíš myslet jen na sebe. Tatínek dávno není žádný mladík. Už na práci na statku nestačí. Ve městě se budeme mít všichni mnohem líp. A budeš to mít blízko ke kamarádům ze školy.“

Přišel den, kdy měli z ostrova odjet na loďce. Led zrovna povolil. Listí na stromech vypadalo jako myší ouška. Krávy vypustili na letní pastvu. Byt v Kiruně už byl zařízený a připravený. Čekal na ně. Ragnhild utekla s fenkou Villou do lesa. Les na ostrově nebyl velký. Slyšela odtud Virpi, jak ji u loďky s pláčem volá. Ale bylo jí to fuk, schovala se pod smrček. Po chvíli se přiblížily tátovy rozhodné, netrpělivé kroky. Jakmile zavolal, Villa vesele zaštěkala a úkryt prozradila.

Isä popadl Ragnhild za paži a táhl ji s sebou, přestože brečela a odmítala stát na nohou. Villa je doprovázela ke břehu. Ale do loďky naskočit nesměla. Zůstala stát na molu a dívala se za nimi. Lehla si tam a čekala, až se vrátí.

Ragnhild se probrala ze vzpomínek a zjistila, že všechen led přede dveřmi do chléva odkopala, ležel kolem ní jako rozbité sklo. Otočila masivním klíčem a otevřela.

„Villo,“ zavolala tiše, když vešla dovnitř.

Co záleží na tom, jak tomu psovi říká. Stejně neví, jak se jmenuje.

Chvíli trvalo, než se v temnotě rozkoukala. Uvnitř se nic nezměnilo. V polotmě rozeznala koňský box a pět malých stání pro horské krávy.

Zaváhala. Jak to tu může být po všech těch letech ještě pořád cítit psem? Nasála pach a krávy se k ní vrátily s hlavami bez rohů, kudrnatými ocasy a chytrýma hnědýma očima: Růžička, Punakorva, Mansikka, Virrankukka a Kráska. Poslední kůň, Liinikkö, odešel na věčné pastviny, když bylo Ragnhild devět. Ale krávy tu zůstaly i poté, co se odstěhovali. A teď jako by tu byly zas. Slyšela, jak přežvykují, jak proud mléka ze struků

dopadá na dno vědra, vnímala jejich teplý dech na kůži, cinkání odstředivky v místnosti, kde se mléko zpracovávalo.

Vzadu ve staré ohrádce pro telata se něco pohnulo. Byl to pes. Černé oči se mu leskly. Vypadal jako Villa. Jak je to možné? Vesnická směska s výraznými rysy švédského i norského losího psa. Špičaté uši s černým lemem a bílý bryndáček, který končil malou hvězdičkou na prsou. Úplně jako Villa.

Ragnhild na něj zavolala tak, jak se volalo na psy, když byla malá: „Pocem!“ Nepřišel. Ušla pár kroků směrem k němu.

Když se přiblížila ke vstupu do ohrady pro telata, pes vydal varovný zvuk a zacouval do kouta. Ocas měl přitisknutý pod břichem, uši sklopené a zuby sevřené do hrozivého vrčení.

Ragnhild se u ohrady zastavila.

Dostával výprask, napadlo ji. Naučil se, že se lidem nedá věřit.

Rozhlédla se kolem, aby zjistila, jak se tam ten pes dostal, dveře byly přece zavřené.

Pak si všimla starých vrátek na hnojiště. Byla otevřená, ale zatarasená sněhem a ledem. Ve sněhu viděla stopy drápů. Tudy se pes určitě dostal dovnitř. Pak ta hora ledu, co se sesula ze střechy, vchod zablokovala. Možná měl ve zvyku sem utíkat, když Henry moc nasával. Pak se pes živil jen sněhem a hraboši, když mu páníček zapomněl dát vodu a žrádlo.

„Neboj,“ snažila se ho přilákat měkkým hlasem. „Jsem hodná. Aspoň ke zvířatům.“

Sundala si rukavice, sedla si na bobek a natáhla ruku před sebe, aby ji mohl očichat.

„Villo,“ zašeptala znovu.

Vtom ji pes napadl. Kousl ji do ruky. Pak utekl otevřenými dveřmi chléva ven.

Ragnhild zaklela a zvedla se na nohy. Ale nekrvácela. Ruka ji vlastně ani nebolela. Spíš ji páčila hanba. Potlačila ji, jak může být člověk tak hloupý?

Ale já tě chápu, říkala si. Vlastně jsem taky taková.

Musí ho nalákat na jídlo, napadlo ji. Aby jí začal věřit. Vyšla ven na dvůr. Ostré slunce tolik pálilo a sníl se tak třpytil, že ji to přimělo mhouřit oči. Pes zmizel beze stopy.

Musí sehnat něco jiného než obyčejné psí granule. Něco, čemu by neodolal. Vzpomněla si, že v obýváku stály tři velké mrazáky. To byl celý Henry. Mrazáky byly určitě plné zvěřiny. Jeho podíl podle loveckého zákona, když lovili na jeho pozemku. Ale sám se živil mraženými polotovary, protože doma chyběla ženská ruka.

Vrátila se do domu, vešla do obýváku a nadskočila, když uviděla Henryho. Panebože, úplně zapomněla, že tam leží mrtvý.

Přeskočilo mi, pomyslela si. Zaručeně nemám všech pět pohromadě.

Vážně musí zavolat pohřebáky. Ale jak ho odsud dostanou, když je led už neunes? A musí zavolat Ollemu. Ale v tuhle chvíli je hlavní ten pes. V nejhorším případě by se třeba snažil přeběhnout přes řeku, zapadl by do hlubokého sněhu a uvázl tam. Pošel by hladu, nebo by ho v tak zuboženém stavu uklovali havrani či draví ptáci. Musí se ho pokusit nalákat a chytit.

Čistě instinktivně přešla k nepochybně nejstaršímu z mrazáků. Naučila se vařit z masa, které bylo zmrzlé příliš dlouho a už bylo mrazem spálené.

Otevřela mrazák. Byl opravdu starý, zázrak, že motor ještě vrčel a fungoval.

Uvnitř byl tak namrzlý, že ani nebylo vidět, co v něm je. Po stranách se táhla vrstva ledu. Strčila dovnitř ruku a zašátřala. Ke svému překvapení nahmatala staré prázdné krabice od smažených ryb, hamburgerů, masových kuliček a borůvkových koláčů. Morská je na zem. Když vytáhla prázdnou láhev od kečupu, zarazila se.

„Co to má, do prdele, znamenat, Henry?“ obrátila se na něj nevěřicně, jako by jí mohl odpovédět.

Že by ho používal místo popelnice? napadlo ji a opřela se rukama o okraj mrazáku. Ale proč je zapnutý?

Vztekla se v něm prohrabovala, prsty tápala v námraze, až zahlédla kostkovanou látku.

Co je zas tohle? podivila se a otřela to. Vykoukl rukáv košile.

Že by si do mrazáku ukládal šaty? Nevěřila svým očím. Byl už ke konci dementní? Pomatený? V alkoholovém deliriu?

Ruka ji zimou rozbolela. Vsunula si ji do podpaždí, aby ji zahřála. Pak si strčila prsty do pusy, panebože, byly tak studené, měla si na to vzít rukavice.

Uhnula trochu na stranu, aby do mrazáku dopadalo světlo stropní lampy.

S narůstající hrůzou zjistila, že dál hledat nemusí. Protože v rukávu vězela paže a na konci z něj vykukovala scvrklá ruka.

Nevykřikla. Ani nezavravorala dozadu. Vytáhla ruku z pusy a čekala na vlnu nevolnosti, ale ta se nedostavila. Vážně se nejdřív hrabala v tomhle a pak si strčila prsty do pusy? Plivala na zem, znovu a znovu.

Potom vyfukala linku 112. Vysvětlila jim celou situaci. Že je na ostrově na řece Torne se dvěma mrtvolami v jedné místnosti. Jo, pochopili to naprosto přesně. Musela jim to zopakovat. Jeden na pohovce a druhý v mrazáku.

Obávala se, že zní příliš klidně. Že to celé zní příliš šíleně a že jí nebudou věřit. Ve snaze působit věrohodněji ze sebe vysoukala:

„Když už budete mluvit s policií v Kiruně, můžete taky informovat zdejší okresní prokurátorku Rebecku Martinssonovou. Protože ten chlap na pohovce, Henry Pekkari, je její strýc. A já jsem její teta.“

Hned toho litovala.

Operátorka na tísňové lince se zeptala:

„Promiňte, ale to poslední jsem nějak přeslechla, komu že to máme vyřídit?“

„Nikomu,“ odsekla Ragnhild. „Zapomeňte na to.“

Virpina dcera se o tom stejně dozví. A Ragnhild za žádnou cenu nechtěla mít s Rebeckou Martinssonovou co do činění.

OKRESNÍ PROKURÁTORKA Rebecka Martinssonová stála u svého psacího stolu se sklápěcí deskou, když vtom strčil do kanceláře hlavu policejní inspektor Tommy Rantakyrö.

„Jé, tady někdo hluboce vzdychá,“ dobíral si ji.

Rebecka se ušklíbila. Ani si nevšimla, že vzdychá.

„To je známka stáří,“ vysvětlila. „Jsem už jako babička, ta vzdychala v jednom kuse. A ty její vzdechy zněly, jako by říkala: ‚kéž by mě náš Pán už od tohoto světa osvobodil!‘“

Tommy Rantakyrö se zasmál a postavil jí na psací stůl papírový sáček.

„Odpolední svačinka,“ zvěstoval. „Koule z rawfood bistra, jedna lékořicová a druhá se skořicí a zázvorem. Tohle to vzdychání vyléčí.“

„No dobrá, v tom případě mě dneska náš Pán ještě osvobodit nemusí.“

„Rozhodně ne nejbližší hodinu.“

Vděčně si přivoněla k obsahu sáčku, aby ho potěšila. Tommy byl hodný. Snažila se ze všech sil oplácet mu stejně. Před dvěma měsíci se od něj odstěhovala přítelkyně a on se úporně snažil být tím nejlepším a nejohleduplnějším kolegou. Pořád byl v týmu za benjamínka. Na tom, že nedospěl, bylo vlastně něco smutného. Od té doby, co se s ním rozešla holka a Sven-Erik šel do důchodu, Tommy často zaskočil na prokuraturu, aby si popovídal, a zdržel se obvykle příliš dlouho, takže ho musela vždycky vyprovodit se slovy: „Hele, už vážně musím...“

„Jak to jde s výkazy?“ zeptal se a kývl na hromady papírů na psacím stole.

Rebecka ze sebe vydala další babiččín povzdech a zvedla ruce k nebesům, jako by tam hledala pomoc. Tommy si povzdychl ještě hlasitěji. Oba se společnému vtipu zasmáli.

Rebecčin šéf Alf Björnfort si vybral nastřádanou dovolenou, takže si vzal dva měsíce volna a vyrazil na Aljašku. Na vysněnou cestu s dospělou dcerou. Podívat se na medvědy a lovit lososy.

Rebecčin kolega, okresní prokurátor Carl von Post, se tím pádem stal zastupujícím vrchním prokurátorem. Poslední den

v práci před dovolenou Björnfort zašel do Rebecčiny kanceláře a na její nástěnku se vzkazy přilepil žlutý papírek. Stálo na něm „NEPRUŽ“. Byl to vtip, ale ne tak docela.

„Vycházej s Callem dobře,“ nabádal ji Björnfort. „Vím, že to není zrovna tvůj oblíbenec, ale je služebně starší, takže jsem musel zastupováním pověřit jeho. Ale nechci, aby mi pak někdo volal a celou cestu mi zkazil.“

„V životě by mě nenapadlo ti volat,“ odsekla Rebecka. „A měl bys stejný vzkaz nalepit na von Postovu kancelář.“

„Já vím,“ uznal Björnfort. „Ale Calle už je takový. Vzkazy nepomůžou, takže tě určitě bude štvát. Musíš to vydržet. Protože když se s ním budeš dohadovat, tak s tím okamžitě půjde za mnou a najde mě, i kdybych se schovával v prdeli světa někde v divočině. Tak to, prosím tě, nějak skousni.“

Natáhl k ní sepjaté ruce. Pak budovu prokuratury opustil. Ale ještě se za ním ani nezavřely hlavní dveře a von Post ji z titulu zastupujícího vrchního prokurátora, a tím pádem jejího šéfa, zavalil novými pracovními úkoly. Hodil na ni veškeré uzávěrky přípravných řízení, která policie vedla. Bylo to dohromady víc než sto padesát případů, které se většinou týkaly drobných krádeží, podvodů a řízení v opilosti. Měla za úkol rozhodnout, zda skončí obžalobou, a poté se jich ujmout u soudu. Vražedně nudná a osamělá práce.

„Jak to jde?“ zeptal se Tommy Rantakyrö.

Rebecka zatnula zuby. Už tři týdny byla pevně uvázaná k psacímu stolu. Nečekala, že ji bude ta osamělá práce tak deprimovat. Nejenže jí von Post hodil na krk všechny výkazy ukončených policejních vyšetřování, ale převzal také její vlastní probíhající řízení. Aby se mohla na výkazy soustředit. Neprotestovala. Björnfortův nalepený papírek nad ní svítil jako boží přikázání.

Jelikož neměla na starost vlastní vyšetřování, nikdo z policistů se u ní nestavil, aby prodiskutoval opatření v probíhajícím přípravném řízení. Ani neměla důvod zaskočit za nimi, aby se dozvěděla, co je nového, a vydala nové pokyny. Telefon byl hluchý.

Měla bych být Tommymu vděčná, napadlo ji, že se o mě stará. Proč člověk ty, co se starají, víc neocení?

„Připravuju případy k soudu. Začíná v pondělí,“ sdělila mu. „Takže možná dostanu za mříže pár zlodějíčků a výtržníků.“

„Vylepší to statistiku,“ přikývl Tommy Rantakyrö.

Vylepší to von Postovu statistiku, řekla si v duchu Rebecka.

A jak na to pomyslela, zaslechla na chodbě von Postovy kroky. Za okamžik se objevil ve dveřích. Chlapecky rozčuchaný úces, pečlivě vyžehlená košile a ani náznak pivního bříška.

„Nazdárek, Tommy,“ pozdravil kamarádsky a příliš silně poplácal Tommyho Rantakyröa po zádech. „Jak vám to jde, Martinssonová?“

Rebecka ztuhla. To byl ten rozdíl mezi ní a von Postem, nebo možná mezi ní a člověkem z vyšší třídy. On byl programově milý ke každému, koho potkal, k nepřátelům i ke spojencům. Ona naopak dokázala své skutečné pocity jen těžko skrývat, byla kusá a odměřená, krk jí ztuhl a ústa se stáhla do rovné čárky. Nedokázala se lidem, které neměla v lásce, dívat do očí. Pohrdala sebou za to, že tu hru nedokáže hrát. Byla odsouzená k tomu být věčným outsiderem.

Carl von Post se na ni významně usmál. Nevadilo mu, že ho nesnáší. Jako by ho bavilo, že mu Rebecka ani nedokáže odpovědět.

„Jak to jde s mraženým zbožím?“ obrátil se von Post na Tommyho Rantakyröa.

„S tou mrtvolou z mrazáku?“ opáčil Tommy Rantakyrö. „No, sehnali jsme vrtulník, kterému se tam nakonec podařilo přistát. Dopravil sem jak mrazák s mrtvolou, tak i toho mrtvého staríka v domě.“

„Cože?“ vyrazil ze sebe von Post. „Dva mrtví? Jde o vraždu?“

„To ještě nevíme. Oba jsou na pitevně, takže nám Pohjanen určitě zavolá, až něco zjistí.“

„Výborně. Všechny nové zprávy z téhle fronty hlaste rovnou mně. Martinssonová má plné ruce práce s...“

„Jo, já vím,“ přerušil ho Tommy Rantakyrö. „Jen jsem se tu stavil s něčím sladkým na zub, abych ji trochu povzbudil. Musí se probrat pořádnou hromadou papírů.“

Von Post se usmál ještě víc.

„Hm, však ono jí ohromně prospěje, když se trochu nadře na uzávěrkách a běžné agendě. Přece jen se nedostala k místu okresní prokurátorky obvyklou cestou. Sám jsem pracoval jako čekatel devět měsíců a pak strávil dva roky jako asistent prokurátora. Takže jí chybí určité základy.“

Rebecka zírala na von Posta se zaťatými zuby. Neuvěřitelné, jak o ní dokázal mluvit, jako by tam nebyla a zároveň, aby to vyznělo, že je pro tu práci méně kvalifikovaná než on sám. Ve skutečnosti měla mnohem vyšší profesní kvalifikaci a to on věděl moc dobře. Asi v noci nemůže spát, říkála si, a trápí ho vědomí, že opustila jeho vysněnou práci v advokátní kanceláři Meijer & Ditzinger, aby šla dělat prokurátorku.

A nejspíš si myslí, se by mě ještě pořád přijali zpátky s otevřenou náručí, kdybych chtěla, napadlo ji. I když já si tím nejsem tak jistá.

„No dobrá, nechám vás v klidu pracovat,“ obrátil se von Post k Rebecce a vrhl přitom na Tommyho Rantakyröa vyzývavý pohled.

Ale Tommy se nijak neměl k odchodu. Rebecka se opřela o opěradlo židle a vytáhla jednu kouli z papírového sáčku.

„Nechceš půlku?“ zeptala se Tommyho.

Von Post zmizel na chodbě.

„Teda to bylo něco,“ utrousil Tommy.

Rebecka zatnula zuby.

Nefňukej, nabádala se v duchu.

Když Björnfort odjel na dovolenou, zpočátku nemohla o von Postovi přestat mluvit, o tom, jak je příšerný, a říkala mu von Pest — Mor. Všichni kolegové si navíc přišli do její kanceláře prohlédnout tu nalepenou cedulku se vzkazem, ze které se rychle stala legenda. Rebecka von Postovo vedení označovala za „morovou ránu“.

Ale pomalu začínala cítit, že je unavuje, jak to neustále omílá dokola. A nedokázala přestat. Rozhodla se, že bude na otázku, jak se má, odpovídat „dobře“, že bude mluvit o něčem příjemném. Jenže po pár větách se zase slyšela, jak mluví o té kryse zvané Pest. Bylo to jako posedlost.

Cítila se zahořklá a sklíčená. Kolem její kanceláře procházeli policisté, kteří byli na cestě za von Postem s nejrůznějšími případy. Představovala si, jak si říkají, že s Rebeckou přece jenom není lehké pořízení. Jen se podívejte, jak se zachovala k našemu kolegovi Kristeru Erikssonovi.

Rebecka a Krister spolu rok a půl něco měli a nelze to nazvat jinak než vztah. Ale ona po celou dobu tvrdila: „Nejsme pár.“ Odpovídal jí s úsměvem: „Jasně že ne.“ Pak ji políbil do vlasů a vyrazil s ní do lesa, na ryby a do postele. Chtěl víc. Ona chtěla méně. Pak to všechno zničila. Byla mrcha. Všichni to věděli.

Když za ní Krister zabouchl dveře, vrátila se k Månsi Wenngrenovi. Ten víc nechtěl. Byli přátelé, co spolu navíc jako bonus spali. Už na ni nenaléhal, aby se odstěhovala zpátky do Stockholmu. Ale domníval se, že jí nejspíš přeskočilo, když pracuje na prokuratuře v Kiruně. „Kdy tam dáš výpověď?“ ptával se. „Až ti ta krysa Pest řekne, že k tvým pracovním povinnostem patří i vytírat záchody?“

Vrátila se zpět do současnosti a vyslala k Tommymu svůj nejlepší pokus o úsměv.

„Kašli na von Posta,“ řekla co možná nejveseleji. „Ty koule jsou fakt dobrotu, dáme si ještě jednu napůl? Co jste to objevili v mrazáku za mrtvolu?“

„Ještě nevíme, vypadá to, že tam ležel už dlouho.“

„Rozsekaný na kusy?“

„Ne, zjevně ne. Škoda že nevedeš přípravné řízení ty místo von Posta. Většího šplhouna jsem v životě neviděl.“

„Aha, takže vy si budete užívat s mrtvolou v mrazáku,“ ušklíbala se Rebecka. „A mně zbyde pronásledování zlodějíčků, vandálů a pirátů silnic.“

„Je to k vzteku. Jsi vážně třída,“ dodal Tommy s obdivem v hlase. „Víš, že si to myslí všichni.“

„Všichni ne,“ namítla Rebecka.

Pak bleskurychle dodala:

„Ale mně je to jedno.“

S přehnaným zájmem zase zalovila v papírovém sáčku.

„To ji přejde,“ ujistil ji Tommy Rantakyrö. „Znáš přece Mellaovou.“

„Mellaovou?“ podivila se.

„A sakra, tys myslela von Posta.“

Tommy Rantakyrö by si nejradši ukousl jazyk. Stočil pohled na lístek se vzkazem na stěně Rebecčiny kanceláře.

„Mellaová!“ vybuchla Rebecka. „Tak Anna-Maria je na mě našťvaná? Pročpak?“

„Zapomeň na to,“ prosil ji Tommy. „Myslel jsem, že si tu byla stěžovat. Prosím tě, zapomeň, že jsem něco řekl.“

„Co jsem jí udělala?“ zeptala se Rebecka dotčeně. „Neviděly jsme se už nejmíň...“

Hodila sáček na stůl a šla ke dveřím.

„Nemusíš nic říkat. Zjistím si to sama.“

A její kroky dusaly po chodbě.

Tommy zvažoval, že rychle vyrazí za ní, ale pak se rozhodl, že se na to vykašle.

„Ne, pojedu domů,“ pronesl nahlas. „Teď tu bouchnou saze.“

Policejní inspektorka Anna-Maria Mellaová zapnula kávovar v kuchyňce, vrčel jako motorová pila. Když byl šálek plný, zaskvítila na displeji slova: „VYCHUTNEJ SI MĚ“. Anna-Maria na ta červená písmena zírala.

„Taky vás to tak děsně vytáčí?“ obrátila se Anna-Maria na kolegyni. „Ta mašina mi sakra nemá co říkat, ať si něco vychutnám. Vychutnám si to, když budu chtít.“

Policejní inspektor Fred Olsson a dva nováčci v uniformě, kteří se už v kuchyňce usadili, poznámku ocenili a rozřehtali se.

„To mi připomíná jednoho kluka, se kterým jsem jednou něco měla,“ pokračovala Anna-Maria povzbuzená jejich smíchem. „Když jsme spolu byli, jak to jen říct... v dost intimní situaci, celou dobu opakoval: ‚Pěkně si to vychutnej.‘ V tu chvíli jsem si v duchu akorát říkala: ‚Kdyby ses trochu víc snažil, tak si to možná vychutnám.‘ Chápete?“

Vyvolala další salvu smíchu a cítila se trochu jako podvodník. Ta historka byla rozhodně pravdivá, ale znělo to, jako by měla v životě spoustu chlapů a tenhle byl jedním z mnoha, a jako by byla starší, když k tomu došlo. Ale pravdou bylo, že spala s někým jiným než s Robertem jenom jednou. Bylo jí sedmnáct a s Robertem se zrovna rozešli. Byla nešťastná a opilá, Jalle byl jenom opilý. Učil se na řidiče a bydlel v Kiruně v pronajatém pokojíku s vlastním vchodem. Za týden se s Robertem zase dali dohromady. Byla to jenom taková rozmíška. Vždycky patřili k sobě. Proč sakra vůbec vytahovala Jalleho? Jak se jmenoval příjmením, už díkybohu zapomněla.

„Co se to dneska se těma spotřebičema děje?“ zeptal se jeden z nových uniformovaných policistů, Karzan Tigris.

Začínal před půldruhým měsícem jako policejní asistent a měl populární profil na Instagramu, kde psal o povolání policisty, které miluje, a kam vkládal svoje fotky, jak pije „ranní policajtský kafe“ nebo stojí na rukou v plné výzbroji před výjezdem. Anna-Maria si říkala, že vypadá, jako by ještě chodil na střední. A takhle to je dnes dost často. Lékaře, učitele i kněze lze jen těžko brát vážně. Řada z nich vypadá, že neumějí do pěti počítat. Divné.

Karzan mlel dál:

„Každá druhá taková věcička pípá a mluví. Například pračka pípá, když je vypráno. A nepřestane. Nemůžete si dát vyprat, než jdete spát.“

„Nejspíš tohle všechno nastavuje nějaký technik jenom proto, aby ukázal, že to ty mašiny dovedou,“ uvažovala druhá z nováčků v uniformě, Magda Vidarsdotterová.

Magda pocházela z městečka Flen v jižní části Švédska, děti neměla, ale měla koně ustájeného v Jukkasjärvi. Pracovala také jako policejní asistentka, ale už nebyla žádný zelenáč. Předtím sloužila v Eskilstuně a požádala o přeložení do Kiruny kvůli přírodě. S Rebeckou dokázaly probírat koně a psy s takovým zaujetím, že si člověk říkal, jestli nepracují spíš na farmě. Anna-Maria se modlila, aby Vidarsdotterová i Tigris zůstali v Kiruně.

„Jak to podle vás asi bude vypadat v budoucnu, až bude veškerá technika založená na umělé inteligenci laciná?“ pokračovala Magda Vidarsdotterová. „To ti pak bude říkat: ‚Dobré ráno, Anno-Mario. Máš vyšší hladinu kortizolu než obvykle. Třikrát se zhluboka nadechni. A pak si polož otázku, jestli si vážně musíš dát kávu.‘“

Poslední věty pronesla hlasem napodobujícím počítač. Nezněla slova s trochu nepřirozenými pauzami a veselý tón plný sebevědomého optimismu.

Anna-Maria se zasmála o trochu víc, než musela, protože Magda toho obvykle moc nenamluvila. Teď začínala roztávat. Všichni se shlukli. Jako veselá štěkající smečka. Anna-Maria byla jejich schopná alfa fena. Bude to dobrý tým. Ale po odchodu Svena-Erika Stålnackeho zůstalo znatelné prázdno, to se nedalo popřít.

A být nejstarší v týmu jí přišlo divné. Dokud Sven-Erik odešel do důchodu, cítila se na dvacet.

„Když už tě nevychovávej vlastní děti, tak to za ně dělají domácí spotřebiče,“ pronesla Anna-Maria s předstíranou odezdaností. „Přála bych si, aby...“

Ale co by si přála, se už kolegové nedozvěděli, protože v té chvíli se ve dveřích objevila Rebecka Martinssonová. Její tvář bez výrazu svědčila o tom, že je nebezpečí na obzoru.

Anna-Maria okamžitě cítila, jak jí hladina kortizolu v krvi stoupá. Ani ji o tom nemusel informovat nějaký kávovar.

„Nazdárek, Martinssonová,“ zahalekal Fred Olsson vesele a přitom naprosto nevnímal atmosféru, která se vznášela ve vzduchu.

Rebecka Martinssonová mu krátce kývla pozdrav a pak přešla rovnou k věci.

„Děje se něco?“ zeptala se Anny-Marii. „Tommy něco takového naznačil.“

Anna-Maria Mellaová zrudla. K čertu s Tommym. Proč to musel hned Rebecce vyslepičit? Cítila v zádech pohledy ostatních.

„Jo,“ odpověděla. „Neprobereme to u mě v kanceláři?“

„Můžeme to klidně probrat tady a teď. Stejně se zdá, že jsi o tom mluvila s každým až na mě.“

„Vůbec ne. Včera jsem prostě byla našťvaná, a tak jsem Tommymu asi řekla, že...“

Odmlčela se a začala znovu.

„Jde o Eivor Simmaovou.“

Rebecka tázavě zvedla obočí.

„Jasná krádež!“ vyhrkla Anna-Maria. „Jeden z případů, které jsem vyšetřovala a pak skončil u tebe na stole. Té paní je jedna osmdesát. Okradli ji přímo v Coopu na ulici Trädgårdsgatan. Nějaký chlap se jí zeptal, jestli ‚se dá z téhle rýže uvařit rýžová kaše‘, a když mu odpovídala, tak jí jeho komplic šlohnul z kabelky, kterou měla ve vozíku, peněženku. Včera mi Eivor volala. Prý dostala dopis s tvým podpisem, že v jejím případě nebudete podávat žalobu.“

„Vážně?“

„Jo, přijde mi to trochu divné. Bezpečnostní kamera ukazuje, že ti dva, třeba Tom a Jerry, to je fuk...“

„Wróblewski a Harjula,“ přerušila ji Rebecka suše. „Pamatuji si tohle vyšetřování velice přesně.“

„Kamera ukazuje, jak odcházejí z obchodu ve stejné době, kdy tam byla i Eivor Simmaová,“ pokračovala Mellaová. „Při fotorekognici Harjulu jasně identifikovala.“

„Šlo právě o tu identifikaci,“ řekla Rebecka. „Deset tváří. Eivor Simmaová ukázala na Harjulu, což byla mimochodem jediná rozmazaná fotka. I já bych tenhle snímek vybrala. Vybral by ho každý. Konfrontační materiál neobstojí, Mellaová.“

„Hm, ale stejně jsem si myslela, že by ten případ měl skončit žalobou.“

„Víš dobře, že snímek viníka se nesmí výrazně lišit od ostatních,“ připomínala jí Rebecka hlasem, při kterém se Anna-Maria cítila, jako by se vrátila do školních lavic. „Obhajoba by to vytáhla a není sebemenší šance, že by ty dva odsoudili.“

Mellaová skřípala zuby. Ten Harjulův snímek vyfotila sama mobilem. No dobrá, nejspíš moc zbrkle. Byl rozmazaný a nový nepořídila. Ale ten případ byl, sakra, jasný jako facka. A teď se tady musí nechat poučovat před novými kolegy.

„Pak si připadáš jako ta špatná,“ vysvětlovala Rebecce sevřeným hlasem, „když ti Eivor Simmaová volá domů a ty jí musíš vysvětlovat, že ty hajzly ani nehodláme obžalovat. I když na sto procent víme, že to udělali. Už se bojí chodit sama nakupovat. Pro nás policajty je tohle vážně k vzteku. Takové věci se hned roznesou jako infekce. Víš, že na sociálních sítích je skupina, Obyvatelé Kiruny, co se nebojí mít vlastní názor? My venku jsme první na ráně. Není divu, že si před námi na ulici kdekdo odplivne a občas nám někdo objedná auto korunou. Má vůbec cenu něco vyšetřovat? Když to pak necháte plavat!“

„Takže najednou budeme my a vy?“ vybuchla Rebecka. „My to ,necháme plavat? Víš vůbec, že tohle je jediný případ ze sto padesáti dvou, který nepoženu k soudu? Nehodlám vyhazovat peníze daňových poplatníků a posílat k soudu případ, který nemá šanci, jen aby ses cítila líp.“

„Já to tak nemyslela,“ zamumlala Anna-Maria a byla přesvědčená, že se jí opravdu daří mluvit klidně a rozvážně. „Nejde o to, že se budu cítit líp. Jde o to, že jsme všichni jeden tým. A neškodilo by spolu trochu víc komunikovat.“

Rebecka se zadívala na Annu-Mariu, jako by jí nahlas předčítala z nějaké laciné příručky, jak jednat s lidmi.

„Jistě,“ odsekla. „Já se pocvičím v komunikaci. A ty se zase nauč zacházet s foťákem.“

Pak se otočila na patě a odpochovala chodbou pryč.

Fred Olsson a nováčkové v uniformě rychle vyskočili, najednou měli naspěch, aby mohli pomáhat a chránit a pochytat pár pirátů silnic. Vmžiku zmizeli.

Anna-Maria zůstala v kuchyňce sama. Kávovar smutně zakloktal a sám se vypnul. Než zhasl, na displeji se rozsvítilo: „HEZKÝ DEN“.

Rebecka za sebou zabouchla dveře kanceláře.

„Do hajzlu... do hajzlu se všema!“ ulevila si sama pro sebe.

Myslela si, že s Annou-Mariou začínají být kamarádky. Nejen v práci. Jenže během té doby, kdy musela sedět na zadku v kanceláři a připravovat případy k soudu, se téměř nevidaly. Anna-Maria měla plné ruce práce s policejními nováčky a s rodinou. Rebecka to chápala. Ale proč to Anna-Maria neprobrala rovnou s ní? Místo toho mluvila o Rebecce s kolegy. To byla taková zrada. Udělat z ní nepřítele policie.

Chtěla do něčeho kopnout, třeba do koše na papír. Ale to se nevyplatilo, protože by pak po sobě stejně uklízela sama.

Chtěla jet domů a dívat se na seriály v televizi, ale musela dodělat práci. I když tu svoji osamělou pracovnu už nesnesla ani minutu.

Instinktivně sáhla po telefonu a zavolala Marii Taubeové. Ve chvíli, kdy kamarádka hovor přijala, už toho Rebecka litovala. Cítila se ufnukaná a plná hořkosti. Neustále jí volala, jen aby jí vykládala, jak je nespokojená.

„Martinssonová,“ vykřikla Maria Taubeová. „Myslela jsem, že jsi na mě už zapomněla. V poslední době spolu vůbec nemluvíme.“

Rebecka se musela zasmát.

„Mluvily jsme spolu včera,“ namítla. „A především. Navíc ti volám vždycky já, abych tě vyrušila z tvého veledůležitého života.“

„Já zapomněla,“ uznala Maria Taubeová. „Připadám si nějak zanedbávaná. Jak se vede?“

Rebecka potlačila chuť si postěžovat, jak se věci mají. Věděla, že by jí Maria řekla, co chce slyšet, že Anna-Maria udělala chybu, že von Post je nula, stejně jako celá jeho rodina. Maria Taubeová v tom totiž měla jasno. Sdělila by Rebecce, že je pro práci na prokuratuře v tom zapadákově na severu překvalifikovaná a je nepochopitelné, že ještě neřeší daňové případy na krajské prokuratuře.

A Rebecka by zároveň z Mariina hlasu poznala, že kamarádka visí očima na obrazovce a při hovoru pořád pracuje. Uprostřed věty by se Maria omluvila, že Rebecce zavolá později, protože má nějakou neodkladnou schůzku nebo musí vyřídít spoustu naléhavých mailů.

Rebecka by se potom cítila odmítnutá a v hloubi duše by se styděla, že je tak otravná a nudná a pořád jen potřebuje pomoc. Navíc by si vzpomněla, jak ji Maria Taubeová dřív přemlouvala, aby se vrátila do advokátní kanceláře a přestěhovala se zpátky do Stockholmu. Už s tím přestala a Rebecka si uvědomovala proč. V kanceláři Meijer & Ditzinger už pro ni nemají místo. Ten vlak jí ujel.

Seber se, napomenula se a rozhodla se být aspoň zábavná.

„Tady to žije,“ spustila Rebecka. „Obecní spolek v Kurraavaare si opatřil defibrilátor. A teď musíme svolat zvláštní schůzi, aby se rozhodlo, kam ho umístit. A navíc tu staví novou radnici.“

„Přijde mi na hlavu, že se kvůli tomu přestěhuje celé město,“ povzdychla si Maria Taubeová. „Někdy to spolu musíme v kľidu probrat. Vážně.“

„Ne, je to děsně depresivní.“

Bylo to depresivní. Novou Kirunu postaví dole na bývalých slatinách. Je tam o deset stupňů chladněji než nahoře na kopci Haukivaara, kde leží město teď.

„Víš, vlastně jsem ti stejně chtěla zavolat sama,“ pokračovala Maria. „Druhý víkend v květnu se já a pár kamarádek chystáme k vám na sever do Riksgränsen. Je tam pořád spousta sněhu. Říkaly jsme si, že přiletíme už ve čtvrtek a první noc strávíme

v Kiruně a přepadneme tě v Kurravaare. Nebylo by to fajn, co ty na to? Nemusíš nic zařizovat. Jídlo i chlast přivezeme. Jenom roztop saunu.“

Rebecka se cítila chycená do pasti. Mariu Taubeovou měla ráda, ale její kamarádky z Djursholmu?“

„Fajn, co je to za kamarádky?“ zeptala se se smíchem. „Snad ne ten typ, co chodí na detox?“

„Kdepak, nic takového,“ ujistila ji Maria Taubeová. „Jsou to moc prima holky, zamiluješ si je.“

„Moc prima holky?“ zopakovala Rebecka. „Prima? To zní přílišně. Nedávají si třeba na Instagram hlášky jako *Friends don't let friends skip yoga?*“

„Ne,“ skočila jí do řeči Maria. „Slibuju, že jsme všechny tvrdě pracující právničky a ekonomky, trochu při těle. Přepracované a s mizernou fyzičkou. Žádná z nás nemá na jógu čas.“

„Jedí všechny červené maso?“ zeptala se Rebecka. „A sacharidy? Nemyslí si, že dávat dětem cukr je totéž jako jim píchat heroin?“

„Jo! A ne! Jíme všechno. Zvěřinu i rafinovaný cukr.“

„Tak to je jiná,“ zasmála se Rebecka. „Klidně přijedte, dáme si saunu a bude to bezva. Zvu vás na pivo a trochu zvěřiny, co srazíme autem. Ale pokud chce některá z nich pšeničné klíčky, musí si je přivést sama.“

Pak honem dodala:

„Už musím končit, zavoláme si.“

„Páčko,“ zaštěbetala Maria Taubeová. Nepatřila k těm, co si připadají opuštěné jen proto, že nezavěsily jako první.

Aspoň jsem nefňukala, řekla si Rebecka. A hovor jsem ukončila já. Ale proč jsem vlastně pozvala na mejdan k sobě domů do Kurravaary partu holek z vyšší třídy?

V té chvíli se z parkoviště pod oknem ozval štěkot. Rebecka vykoukla ven. Smrkáče měla v kleci vzadu v autě. Kufr nechala otevřený. Počasí se na to dokonale hodilo, nebylo ani moc zima, ani moc teplo. A venku postávali policisté, s pejskem si povídali a hladili ho přes mříže klece. Mnohem větší zábava než život

pod paniččiným psacím stolem. Smrkáč stál na všech čtyřech a štěkal jako pominutý na auto, které vjelo na parkoviště. Jeep Kristera Erikssona.

V poslední době se na policejní stanici moc často neukazoval. Pracoval jako psovod pro celý Norrbotten a většinou byl někde v terénu.

Smrkáč v kleci pobíhal kolem dokola. Krister Eriksson ho brávil ven cvičit stopování, když ještě byli s Rebeckou spolu. Smrkáček ho oddaně miloval.

Rebecka viděla, jak Krister vystoupil z auta a přivítal se s ním přes mříže klece. Hned se zadíval nahoru k Rebecčině pracovně. Lehce mu zamávala. Téměř nezatelně kývl. Pak spustil zrak. Vtom z auta vystoupila jeho holka.

Rebecka se přiměla zůstat stát u okna. Marit Törmäová na sobě měla sportovní oblečení podle poslední módy. Světle červená bunda ve stylu sedmdesátých let. Kalhoty z ručně vydělané sobí kůže. Vlasy stažené do blondátého ohonu. Měla veselou povahu. Navíc byla moc hezká. Celý policejní tým měl oči navrch hlavy, když spolu Krister a Marit začali chodit. Jasně že Rebecka byla dobrá partie, ale tahle holka! Marit Törmäová vyhrála zlato v juniorském biatlonu. Byla to opravdová horalka. Jakmile měli s Kristerem volno, vyrazili do hor.

Tak to má být, pomyslela si Rebecka. Brzy se nejspíš vezmou. Zaslouží si takovou, jako je Marit.

Náhle k ní Marit Törmäová vzhledla a zuřivě jí zamávala. „Nazdar, Rebecko!“ zavolala. Rebecka se usmála tak, až jí z toho rozbolely tváře, a také jí zamávala na pozdrav. Viděla, jak jdou spolu bok po boku ke vchodu.

Přestaň, napomenula se v duchu. Přestaň se ztrapňovat.

Zazvonil jí telefon. Byl to soudní lékař Lars Pohjanen.

„Haló, Martinssonová?“ zaskřehotal. „Slyšel jsem, že vedete smutný život.“

Rebecka ustoupila od okna a sedla si do křesla pro návštěvy, i když bylo plné papírů.

„Kde jste to slyšel?“

Pohjanen se párkrát sípavě nadechl, než odpověděl.

„Povídá se to. Von Post na vás naložil přípravná řízení a zastupování u soudu. Volám, abych vám trochu zvednul náladu. Chtěl jsem vám ukázat jednu mrtvolu, pokud máte zájem.“

„Není zmrzlá? Stavil se u mě Rantakyrö a vyprávěl mi o tom. Jo, to dokáže holce zvednout náladu.“

Zasmál se. Příšerný zvuk.

„Tak si pospěšte.“

„Ne že bych do toho chtěla šťourat,“ spustila Rebecka. „Ale neříkal snad von Post...“

„Pokud jde o něj,“ zavrčel Pohjanen podrážděně, „tak si může přečíst protokol, až skončím. Přijedte sem, Martinssonová. Než si to rozmyslím.“

Sbalila si notebook a rozhodla se, že to pro dnešek stačí. Pak vyrazila za Pohjanenem. Celou cestu myslela na Kristera. Přece jen se podíval nahoru k jejímu oknu. Co to znamená?

Pořád se nemohla rozhodnout, jestli Nic, anebo Něco.

Marit Törmäová se pozdravila s Kristerovými kolegy na policejní stanici. Krister jen musel odevzdat zprávu a pak spolu měli vyrazit do lesa. Prohodila pár slov s Karzanem o tréninku a s Magdalenou o tom, jak to jde s koněm.

Fred Olsson byl těžší případ. Věděla, že má plnou garáž serverů a těžší bitcoiny. Jasně, mohla by se ho na to zeptat. Ale z jeho odpovědi by nepochopila ani slovo. Policisté měli namířeno na dopravní kontrolu. A celou dobu ji vzpomínka na Rebecku Martinssonovou škrábala jako osina v zadku. A na Kristera, který ani nedokázal Rebecku pořádně pozdravit. Na výraz jeho tváře, když mu Smrkáč přes mříže klece olizoval ruce. Byl něžný a smutný, a když se zase otočil k Marit, měl tvář bez výrazu jako uklizený byt na prodej.

Nahoře v kuchyňce narazila na Annu-Mariu Mellaovou. Marit se jí zeptala, jak se daří dětem. Anna-Maria jí poreferovala o tom, které by nejradši nabídla na inzerát v rubrice „daruji za odvoz“. Proč Krister nedokáže pustit Rebecku z hlavy?

Jasně že má dobrý důvod být na ni naštvaný. Ale skončilo to mezi nimi už před dvěma lety. Teď má přece Marit.

A já jsem terno, říkala si.

Mohla si vybírat. Nikdy neměla důvod žárlit. Takže nechápala, kde se v ní bere ten pocit, že by ho chtěla od té psí klece odehnat.

Rebecka procházela opuštěnými chodbami kirunského špitálu. Politici z krajského zastupitelského úřadu zavřeli porodnici i akutní chirurgickou ambulanci. Ale soudního lékaře Pohjanena se jim přesunout nepodařilo. „Klidně si to tu zrušte,“ odsekl jim. „Aspoň budu konečně moct přestat pracovat.“ Takže z toho prozatím nebylo nic, dokud bude naživu. Dosud panoval ve své podzemní říši.

Když Rebecka zazvonila u vchodu na patologii, otevřela jí Anna Granlundová, Pohjanenova asistentka.

Usmála se na Rebecku, jako se člověk usmívá na příbuzného, se kterým sdílí očekávanou ztrátu. Pohjanen žil na vypůjčený čas. Pracoval jen proto, že chtěl. Granlundová mu to umožňovala. Svlékala jeho mrtvé, otvírala těla, vedla řez tak precizně, jak si přál. Zvážila orgány, rozřezala játra, srdce, ledviny a plíce a rozprostřela je do úhledných řad na ocelovém pitevním stole. Rozřízla žaludek, rozstříhla střeva a prošla jejich obsah, otevřela pilkou lebku, vyndala mozek, vyměnila baterky v Pohjanenově diktafonu, přiměla ho vypít trochu jablečného džusu, a když byl hotový, napsala za něj protokol a mrtvá těla před poslední cestou zase zašila.

„Dobrý večer,“ pozdravila ji Anna Granlundová tiše. „Spí, ale chtěl, abych ho vzbudila, až dorazíte.“

Pohjanen spal na žmolkovaté pohovce v kuchyňce, dýchal špatně, nepravidelně a povrchně. Vzbudil se, ještě než se Anna Granlundová dotkla jeho paže. Při pohledu na Rebecku nasadil najednou vlídnější výraz.

„Martinssonová,“ vyrazil ze sebe spokojeně. Zvedl se na slabých nohou a zaskřehotal: „Co je to s vámi? Vypadáte, jako byste vstala z hrobu.“

Rebecka si vyměnila pohled s Annou Granlundovou. Směl je ponižovat a urážet, jak se mu zachtělo. Jen když ještě neumře.

Choval se podle hesla, že nejlepší obrana je útok. To on vypadal zuboženě. Kůži měl žlutou jako starý papír, pod očima tmavé kruhy a propadlé tváře a o pohovku si opíral hůl. Pohjanen se na hůl podíval, jako by to byla nějaká drbna, co o něm šíří pomluvy, a pak se bez ní namáhavě odšoural směrem k pitevně.

„Budu sedět u soudu až příští týden,“ odpověděla Rebecka. „To se pak osprchuju a vezmu si na sebe sukni a sako. Možná si i vyčistím zuby.“

Mrtvý ležel na pitevním stole.

Vypadá, jako by ho archeolog objevil v bažině, pomyslela si Rebecka.

Na lavici u zdi ležela hromádka šatů, které mrtvému podle všeho patřily.

Pohjanen klesl na nerezovou stoličku na kolečkách a natáhl si gumové rukavice. Rebecka zastrčila ruce hluboko do kapes. Tenhle trik se naučila ze spolupráce s Pohjanenem. „Strč si ruce do kapes. Sevři je v pěst. A drž je pevně sevřené.“

„Jak vidíte, není to zrovna nejčerstvější zboží,“ utrousil Pohjanen. „Zjevně ležel v mrazáku už dlouho. Tělo je úplně vysušené mrazem.“

„Zastřelený,“ usoudila Rebecka a pozorovala díru v hrudi mrtvého.

Na prsou měl vytetovanou nahotinku s párem boxerských rukavic pověšených na šňůře kolem krku. Střela ji trefila rovnou do hrdla.

„K příčině smrti se dostaneme. *Älä hättäile*, nespěchejte! Měl jsem pocit, že tam nějaké tetování má, tak jsem seškrábl svrchní vrstvu kůže, abych viděl, co představuje. Tetování totiž sedí ve škáře, takže se po chvíli zřetelně ukázalo. Otázka za deset tisíc: Co se vám při pohledu na ty obrázky vybaví?“

„Nic.“

„Jak to? Co ta kočička na prsou? Námořnické tetování na pažích? Lední medvěd cenící zuby? Co ty tři vytetované tečky

na prstech? No jo, budete moc mladá. Ten chlap má tetování jako Börje Ström!“

„Ten boxer?“

„Jo. Zvláštní, co? Ström je zaručeně naživu. Tak jsem mu zavolał. Vlastně jsme příbuzní. Jeho matka byla tátova sestřenice. Tak je to.“

„Sám jste mu volal... Nemyslíte, že by měla policie...“

„Jeho táta, Raimo Koskela, zmizel v roce 1962, když bylo Strömovi jedenáct. Potvrdil mi, že míval stejné tetování jako on sám. Pokud vím, s tímhle se nikdy v žádném rozhovoru nesvěřil. Ani nikdo z příbuzenstva o tom nemluvil, i když jsme se o něm pochopitelně moc nebavili.“

Pohjanen trhl hlavou, jako by ji právě vytáhl z kbelíku s ledovou vodou. Rebecka by ráda věděla, jaké myšlenky a vzpomínky se mu v ní zrovna honily, ale teď je zaplašil.

„Prohlédl jsem si ten mrazák, co v něm ležel, když ho přivezli,“ pokračoval Pohjanen, stáhl si gumové rukavice a s pozoruhodnou přesností je hodil rovnou do koše. „Mohli by ho klidně ukazovat v tom pořadu, kde se nabízejí starožitnosti. Vyfotil jsem ho a poslal soudnímu technikovi. Tvrdí, že je téměř jistě z konce padesátých nebo z počátku šedesátých let. A tím se... gchrrr... dostáváme k mému dilematu... gchrrr...“

Rebecka trpělivě čekala, až Pohjanen přemůže záchvat kašle a nadechne se. Vzadu u dřezu zvedla Anna Granlundová hlavu jako sob věřící nebezpečí.

„Himlhergot,“ zaklel Pohjanen a vykašlal hleny do látkového kapesníku, který poté rychle zmuchlal a strčil do kapsy.

„Vaše dilema,“ pronesla Rebecka neutrálním hlasem povzbudivě, jako by stála v soudní síni a pomáhala svědkovi při výpovědi.

„Jasně,“ Pohjanen si osušil čelo hřbetem ruky, „jak jste si pozorně všimla, byl zastřelen jednou ranou rovnou do prsou, ale problém je, že ten zločin je už promlčený.“

„Tak to má von Post smůlu,“ ušklíbła se Rebecka. „Ta mrtvola v mrazáku se mu zamlouvala. Senzační případ.“

„Ale vy máte zase kapku štěstí. Protože jsem si říkal, že byste se na tu vraždu mohla mrknout. Jen tak pro zábavu.“

„Cože?“ vyhrkla Rebecka. „Proč bych měla začít vyšetřovat promlčený případ padesát let staré vraždy jen tak pro zábavu? Nejsem detektiv amatér.“

„Třeba kvůli Strömovi,“ odsekl Pohjanen. „Skoro celý život měl tátu za nezvěstného. A teď se objeví v mrazáku. Jak myslíte, že se asi cítí?“

„Musí se cítit naprosto příšerně,“ Rebecka nasadila ten nejklidnější profesionální tón, který znamenal, že ten druhý ani za nic na světě nedostane to, co chce. „Nepovedu přece soukromé vyšetřování jen proto, aby našel vnitřní klid. To snad chápete, ne?“

Nepatrně se usmála s rukama zkříženýma na prsou a lehce nakloněná do strany. Její typická póza — na povrchu měkká a uvnitř tvrdá. Pohjanen si toho všiml a naštvál se. Neraď sebou nechával manipulovat.

„Ne, to nechápu,“ sykl. „Žádám vás jen o to, abyste se na ten případ ve svém volnu trochu podívala.“

„Cože?“ vybuchla Rebecka s chladným smíchem. „V jakém volnu?“

„Co já vím,“ vyštěkl Pohjanen. „V době, kdy nemusíte vyzvedávat děti ze školky a vařit rodině večeři.“

Rebecčiny oči potemněly jako bažina koncem podzimu. Trochu pootevřela rty, jak zalapala po dechu.

Pohjanen těch slov, co mu ujela, okamžitě zalitoval. Ale schopnost se omluvit nikdy nepatřila k jeho silným stránkám. Místo toho pokračoval, ovšem už mírnějším tónem.

„Nemůžete si aspoň promluvit se sestrou majitele mrazáku? Toho tu máme taky. Takže s ním už si nepopovídáte.“

Zachechtal se a kývl hlavou směrem k lednici. Pak mluvil dál, jako by se snažil dostat co nejdál od poznámky o jejím rodinném životě.

„Zemřel před dvěma týdny zjevně z přirozené příčiny, byl totiž starý alkoholik. Porucha srdečního rytmu a nakonec

zástava srdce. Srdce vážilo půl kila, je malý zázrak, že se vůbec dožil dvaasedmdesáti. Jeho sestra tam ráno zajela na lyžích, aby zjistila, co s ním je, no a bratr byl mrtvý a v mrazáku ležel Strömův táta. Zavolala policii a pak ten mrazák zvedli pomocí helikoptéry, dopravili ho na pevninu a dovezli až sem. Ta sestra se jmenuje Ragnhild Pekkariová. Říkala, že se na ten ostrov brzy vrátí. Podle všeho tam zůstal nějaký pes, tak ho chce najít. Když jí dám vaše telefonní číslo...”

Zarazil se, protože Rebecka na něj zírala, jako by spatřila ducha.

„Ragnhild Pekkariová?“ zopakovala Rebecka pomalu. „Jak jste říkal, že se jmenuje ten ostrov?“

„Teď si nějak nevzpomínám...”

„Palosaari?“ zeptala se Rebecka. „V Kurkkiu? A nejmenoval se majitel mrazáku, ten mrtvý opilec, Henry Pekkari?“

„Jo,“ přikývl Pohjanen. „Vy se s ním nějak znáte? Leží tady uvnitř.“

Ukázal palcem přes rameno směrem k chladicí místnosti.

„Nechcete ho vidět?“

Rebecce zrudly tváře.

„Ne. Ale Henry Pekkari je můj strýc z matčiny strany. A Ragnhild je moje teta. Nebo spíš nevlastní, máma v té rodině vyrůstala v pěstounské péči.“

„Nepovídejte,“ vyhrkl Pohjanen nedůvěřivě. „No, tak to máte ještě silnější důvod, abyste...”

„Ani za nic,“ skočila mu Rebecka do řeči. „Co se mě týče, může rodina Pekkariových táhnout k čertu.“

POHJANEN KLESL NA SVOU žmolkovatou pohovku. Rebecka se spěšně rozloučila a zmizela. Zkoušel se jí vyptávat na její tetu a přimět ji, aby se zdržela, ale jako by chtěl zastavit vlak naložený rudou.

Byla to pozoruhodná náhoda. Uvědomil si, že o Rebecčině příbuzenstvu z matčiny strany neví vlastně zhola nic. Matka jí zemřela při nehodě, která mohla být stejně tak dobře sebevražda, když bylo Rebecce dvanáct. Vběhla do silnice přímo před nákladák. Takže existovala i teta. I když Rebecčina máma vyrůstala jako dítě u pěstounů, tak jak se tomu vlastně říká? Teta pěstounka? Ne, to zní dost divně. A mrtvý strýček z pěstounské rodiny. K tomu mrtvola ve strýcově mrazáku.

„Člověk se nikdy v životě nepřestane divit,“ zaskřehotal na Annu Granlundovou, která vybírala nádobí z myčky. „Tohle mi můžou napsat na náhrobek.“

Anna Granlundová se objevila v otevřených dveřích.

„Co to povídáte o náhrobku?“ zeptala se ustaraně.

Ale Pohjanen už zase usnul. Brada mu klesla na klíční kost. Anna Granlundová se k němu přikradla a vsunula mu mezi rameno a ucho polštářek.

Tentokrát ho probudil opatrný dotek. Vedle něj ovšem nestála Granlundová, ale cizí sestřička. Okamžitě měl po náladě. Neměl rád, když ho cizí lidé viděli spát. A už vůbec ne, když si dovolili se ho dotknout. Sestřička na sobě měla růžové pracovní kalhoty a košili ve stejné barvě.

Kdy začaly sestřičky vypadat jako žvýkačky? napadlo ho. Co se to děje?

Podíval se na hodinky. Čtvrt na osm. Manželka už na něj čeká s večeří.

„Máte tu návštěvu,“ oznámila mu žvýkačka. „Říkala jsem mu, že jste zaneprázdněný, ale... je to Börje Ström. Ptal se po vás na akutním příjmu. Přijel až z Älvsbyn.“

V otevřených dveřích za ní stál nějaký chlap, ramena široká jako vrata od stodoly. Dlouhé paže zakončené pěstmi velkými jako nádory na březovém kmeni. Měl vlnité blond vlasy.

Oči modré jako tenký jarní led, s vnějšími koutky trochu svěšenými, což mu dodávalo smutný výraz. Měl samozřejmě zlomený nos jako poznávací znamení boxerů.

Pohjanen vstal z pohovky. Rukou si prohrábl vlasy a přejel si po koutcích úst, jestli mu náhodou neteče slina, upravil si zelený plášť, rychle ho přelétl pohledem, jestli na něm nejsou fleky a nemá ho zapnutý nakřivo.

„Börje Ström,“ vyrazil ze sebe zadýchaně. „To mě podrž...“

Podal mu ruku. Růžová žvýkačka mezitím zmizela ve dveřích.

Börje Ström patologovi ruku opatrně stiskl, jako by se bál, že v ní něco rozdrtí.

Byli vrstevníci. Ström oslavil pětadesátiny. Pohjanen byl jen o dva roky starší. Ale každý by mu hádal o dvacet let víc.

Najednou si Pohjanen uvědomil, že by měl zavřít pusu. Ale pak ji zase otevřel a dostal ze sebe, že jsou příbuzní. Bratrance z druhého kolena.

„To už jsem říkal do telefonu,“ dodal omluvně. „A nejspíš ti kdekdo tvrdí, že jste spolu nějak spříznění.“

„Stává se to,“ připustil Börje Ström. „Říkal jsem si, že... potom, cos mi volal... že se sem na něj zajedu podívat.“

„Chápu,“ přikývl Pohjanen. „To se rozumí. Nejspíš to nebude moc pěkný pohled.“

„Hm, to je mi jasné,“ přitakal Börje Ström.

„Není si moc podobný, abych tak řekl,“ dodal Pohjanen.

Okamžitě si přál, aby si radši ukousl jazyk než takhle hloupě žvanit.

16. června 1962

Den, kdy Börjeho táta zmizel, začal jako obyčejně. Detaily toho dne, i ty nejbanálnější, si bude pamatovat po zbytek života. To zmizení je jako světlice, která ozařuje všechno kolem.

Börje se probudí časně, chvílku po sedmé, i když je neděle. Proklouzne do kuchyně a namaže si dva chleby. Máma ještě spí. Chleby se mu rozdrobí, protože máslo z lednice je moc tvrdé.

Dneska ho vyzvedne táta a stráví spolu celý týden.

Celý den zůstane zavřený doma, kouká se na hodiny, ručičky se sotva pohnou. U dveří zazvoní kamarádi, ptají se, jestli s nimi nevyrazí ven na kole, ale nechce.

Máma luští u kuchyňského stolu křížovku. Má čerstvě umyté vlasy, natočené na papiloty. Kouří a ani nezvedne zrak, když se ho zeptá:

„Proč si nejdeš hrát ven? Nedorazí dřív než večer.“

Pak dodá jakoby pro sebe:

„Pokud vůbec dorazí. Dluží mi peníze.“

Ale Börje chce jenom čekat na tátu. Nic jiného nedokáže. Sedí na posteli s hromádkou komiksových sešitů. *Kačer Donald*, *Fantomas* a *Ilustrovaná klasika*. Nedokáže se na to, co čte, soustředit. Myslí na tátu a na týden, který spolu stráví. Snaží se nezapomínat obracet stránky, protože máma na něj ze svého místa za stolem vidí.

Normálně by se v pokoji zavřel. Navíc by mámě sdělil, že už si vážně „nechodí ven hrát“. Brzy mu bude dvanáct. Máma si podle všeho myslí, že je mu pořád pět. Ale teď ji nechce dráždit. Takže nebude zavírat dveře ani mít drzé poznámky.

„Bude to prima, ne?“ zeptá se máma, když obědvají zbytky z luxusní sobotní večeře, uzené kotlety s ananasem.

Börje slyší, jak se máma ze všech sil snaží znít bezstarostně. Jako by jí na tom nezáleželo. Ale jemu je to stejně jasné. Máma si v neděli nikdy nemyje vlasy. Teď si z nich vyndala natáčky a oblékla si své nejhezčí šaty pro všední den.

„Co je?“ zeptá se ho a snaží se zachytit Börjeho pohled, ovšem ten ho zavrtává do jediného okénka v sešitu Kačera Donalda. „Aspoň trochu si to snad užijješ?“

Börje si rychle nacpe jídlo do pusy, aby nemusel odpovídat. Pokrčí rameny. Jako by na tom ani jemu nezáleželo.

S mámou usilovně předstírají, že pro ně táta nic neznamená. Börje nesmí dát nic najevo. Nesmí se tvářit moc šťastně. Nesmí být moc nadšený. Protože to pak máma může najednou típnout cigaretu, sáhnout mu rukou na čelo a usoudit, že má teplotu.

Pak bude stát se založenýma rukama ve dveřích, až táta dorazí, a všechno zruší.

Ale teď mu máma na to bezstarostné pokrčení ramen skočí. Skoro se rozveselí, zapne stanici Rádio Sever, pustí se do mytí nádobí a přitom si s rádiem prozpěvuje písničky.

Pak si máma odskočí k sousedce. Když je pryč, Börje sto-krát vykoukne z okna kuchyně ven na dvůr. Den ubíhá. Máma se vrátí a pustí se do mytí žaluzií, ale nepřevleče se přitom do horších šatů. Börje dostane k večeři smetanový krém se směsí sušeného ovoce a obložený chléb. Za dvanáct minut sedm konečně zazvoní zvonek u dveří.

A za nimi stojí táta.

Börje se na něj skoro nedokáže dívat. Dá mu dost práce nezapomenout dýchat. Táta je tak velký. Dlouhán se širokými rameny. Má štíhlý pas a kvůli svalům na pažích je mu košile trochu těsná. Jako by se mezi zrcadlo a věšák za dveřmi skoro nevešel. Zůstane stát na rohožce v předsíni. Máma, která si sundala zástěru, kývne na souhlas, a tak táta popojde dovnitř. Je opálený, i když léto teprve začalo. Má tak světlé vlasy, že jsou skoro bílé, ostříhané na ježka. Pravidelné souměrné bílé zuby a modré oči. Nos má táta nakřivo, protože umí i boxovat. Jedno ucho mu možná trochu odstává, ale to celkový dojem nekazí.

„Typický Fin,“ tvrdí máma obvykle kamarádkám, když na tátu přijde řeč. „Bůhví co se mi tenkrát honilo hlavou. A pak jsem ani nemrkla a už jsem byla v tom.“

Ale teď jí v předsíni tváře jen hoří. Podává tátovi Börjeho batůžek, má ho zavěšený na ukazováčku a prostředníčku. Táta si ho vezme.

„Bereš si s sebou taky tohle?“ zeptá se táta a mrkne na papírové tašky s logem místního konzumu, které Börje drží v rukou.

„Jo.“

„Jsem tu na motorce,“ vysvětluje táta a zamyšleně se drbe na bradě.

Máma obrací oči v sloup tak usilovně, že jí celá hlava opíše polokruh ke stropu. Lokny se jí přitom nepohnou ani o milimetr. Vlasy má jako nalakovanou helmu.

„Nějak mu to v tom batohu přerovnáš,“ navrhně a popadne tašky i batoh. „Myslel sis, že se týden nebude převlíkat?“

„To bude v pohodě, mami,“ uklidňuje ji Börje. „Moc toho nepotřebuju. Je přece léto.“

Máma zmizí v kuchyni. Je slyšet, jak rozvazuje šňůrky batůžku a vztekle šustí pytlíky.

„Ještě mi dlužíš peníze,“ zavolá na tátu z kuchyně. „Kdy hodláš zaplatit?“

Börje zneklidní. Teď se máma zlobí. Ale táta se usměje a zamrká na něj. Börje mu úsměv opětuje.

Usmívá se tak zešíroka, až se mu napíná obličej, a ruce má celé ulepené jako od sirupu.

Ve chvíli, kdy Börje s tátou vyjdou ven na dvorek, obklopují už tátovu motorku místní kluci. Když si Börje oblékne koženou bundu a nasadí helmu, kterou mu táta přivezl, vrhají na něj závistivé pohledy. Táta vtípkuje, povídá si s nimi a předvádí svou černou motorku BSA Golden Flash 650, model z roku 1956. Börje bydlí s mámou sám. To on obvykle závistivě sleduje, jak tátové jeho kamarádů balí věci do auta, aby si s rodinou vyjeli do rodné vesnice v Tornedalenu, jak odhazují sních před domem a voskují klukům lyže. Ale teď, v téhle chvíli není na dvorku ani jediný kluk, který by si to s ním nechtěl vyměnit. Mít tak takového tátu, panečku.

„Ukaž nám tetování,“ osmělí se jeden z malých kluků.

Táta se zasměje a zeptá se, které chtějí vidět. Větší kluci se rozpačitě šklebí, ale jeden z těch menších nebojácně odpoví:

„Přece tu babu.“

Táta si rozepne košili a ukáže jim nahotinku, která sedí v rohu boxerského ringu a kolem krku jí na šňůře visí velké boxerské rukavice zakrývající nejtajnější část prsou.

Kluci chrlí jednu otázku za druhou. Nebolelo to? Kolik mu bylo, když si nechal udělat první tetování? Jak to, že jich má tolik? A má potetovaného i ptáka? Ten nejodvážnější tátu píchne prstem do hrudi, jako by chtěl zkusit, jestli tetování opravdu drží.

„Bolí,“ přizná táta. „Nikdy se nedávejte tetovat, kluci. Tetujou se jen námořníci, muklové a tuláci. Jestli chcete dostat flek v dole, tak si tímhle nenechte zasvinít kůži.“

Všichni si svorně říkají, že nechtějí ani za nic makat v dole jako jejich tátové. Chtějí se nechat potetovat, boxovat a jezdit na motorce.

Börje s tátou si to za pozdního letního večera sviští po vedlejší silnici. Börje má na zádech batůžek a drží se táty kolem pasu. Táta má batoh na břiše. Jedou kolem statků, lesů a luk se stříbřitě šedými stodolami. Táta zastaví před krávami, které se vracejí domů z lesa. Zabírají celou silnici a nedají se předjet. Börje si bude až do smrti pamatovat zvonce na krku krav, co stádo vedou, naléhavé bučení, jak krávy touží po večerním dojení, jejich těžké struky plné až k prasknutí, které jim visí pod břichem. Bude si pamatovat vlašťovky letící za potravou pro mláďata a telefonní dráty, které se třpytí ve večerním slunci. Na tu řeku nikdy nezapomene. Jak celou dobu teče podél silnice.

V Junosuandu přejedou most a pokračují do Kurkkia. Za motorkou se víří prach.

Poslední úsek vede po lesní cestě. Obnažená písčitá půda vytváří dojem, jako by jeli po pilinách. Pak dorazí na místo.

Chata je hnědá s plechovou střechou. Klíč leží schovaný v prázdné plechovce za kadibudkou.

„Můžu si ji na týden půjčit, když přede dveřmi uděláme nový schod a natřeme dřevník,“ vysvětluje táta. „Ale to my dva zvládneme levou zadní. Pracuje se nám spolu dobře.“

Börje přikývne.

„Nemáš hlad?“